

რედაქტორი და გამომცემელი
ლაშა ბერაია

© გამომცემლობა «ლოგოს პრესი», 2004

© ლევან ბერძენიშვილი, თარგმანი, 2004

ISBN 99928-924-4-7

გამომცემლობა «ლოგოს პრესი»
ილია ჭავჭავაძის გამზირი 15ა, 0179 თბილისი
ტელ. 915101, www.logospress.com.ge

ღრუბლები

მოქმედი პირნი

სტრეფსიადე.

ფიდიპიდე, მისი ძე.

ქსანთია, მსახური.

სოკრატე.

სოკრატეს მოსწავლეები.

სიმართლე.

ტყუილი.

პასია. } სტრეფსიადეს მევალები.

ამინია.

ოცდაოთხი ქალისაგან – ღრუბლებისაგან შემდგარი გუნდი.

სცენაზე ორი სახლია: სტრეფსიადესი და სოკრატესი.

ს ტ რ ე ფ ს ი ა დ ე

ვაი, ვაი!

ზევსო, მეუფეო, რა ღამე დამდგარა
დაუსრულებელი! აღარ გათენდება?
რამდენი ხანია, მამალმა იყივლა,

5 მსახურნი ხვრინავენ – უწინ სხვა დრო იყო!

წყეულიმც იყავი, ომო, შენს გამოა,
მსახურთა ცემაც რომ აღარ შემიძლია.

(მიუთითებს შვილზე, რომელსაც იქვე სძინავს)

ამ კეთილ ყმაწვილკაცს არც გაუღვიძია,
სძინავს და აფუჭებს ჰაერს არხეინად,

10 თანაც ხუთ საბანში არის გახვეული.

ასეა? მაშ, ჩვენაც დავწვეთ და ვიძინოთ.

(დაძინებას ცდილობს, მაგრამ ვერ ახერხებს)

ვაი, მე უბედურს რაღა დამაძინებს –

ხარჯები, ვალები, საჯინიბოები?

ამ ბრიყვის ბრალია. თმები მოუშვია,

15 ცხენით დაჯირითობს, ეტლსაც დააქროლებს.

ძილშიც კი აბოდებს ცხენებს; ვიღუპები, –

მთვარეს რომ მეოცე დღე მოჰყავს თავისი.

ვახში სულ იზრდება!

(მსახურს)

აანთე ლამპარი,

წიგნი მომიტანე, რათა წავიკითხო,

20 რამდენი მმართველს, და ვახშიც შევაჯამო.

(მსახურს მოაქვს ლამპარი და წიგნი.)

მაშ, ვნახოთ, რა მმართველს. ოცი მნა პასიას,

ცხენი რომ ვიყიდე, მახსოვს, ჯიშიანი.

რად არ დავითხარე თვალი მე უჯიშომ!

ფ ი დ ი პ ი დ ე *(ბოდავს)*

25 ფილონ, ნუ ეშმაკობ, სწორად დაიჭირე!

ს ტ რ ე ფ ს ი ა დ ე

ამ უბედურებამ კაცი მთლად დამღუპა,

ამ ჩემს შვილს ძილშიაც ცხენები აბოდებს.

ფ ი დ ი პ ი დ ე (ძილში)

ეს რა გზით გაგექცა ეტლი საომარი?

ს ტ რ ე ფ ს ი ა დ ე

რა გზითაც მამაშენს ოჯახი დაექცა.

³⁰ ეს იყო პასია, შემდეგი ვინ მოდის?

აჰა, ამინია – ეტლი და ბორბლები.

ფ ი დ ი პ ი დ ე (ძილში)

ცხენი გაატარე, სახლთან მოიყვანე.

ს ტ რ ე ფ ს ი ა დ ე

შენ, ჩემო ძვირფასო, მამაც გაატარე;

ახლა ამ საქმესაც წავაგებ – ყველაფერს

³⁵ ვახშად წაიღებენ.

ფ ი დ ი პ ი დ ე (იღვიძებს)

ეი, მამა, რა ხდება,

ნეტავ რას ბუზღუნებ და რა გაწრიალებს?

ს ტ რ ე ფ ს ი ა დ ე

რა და – დემარქოსი გამოძვრა, დამკბინა.

ფ ი დ ი პ ი დ ე

მაცალე, სულელო, ცოტა წავუძინო.

ს ტ რ ე ფ ს ი ა დ ე

ჰო, შენ დაიძინე. ვალი კი, იცოდე,

⁴⁰ სულ შენ დაგემხობა მაგ თავზე, იცოდე.

ოხ!

ნეტავ დაიღუპოს ავი მაჰანკალი,

მე რომ გამირიგა მაშინ დედაშენი!

სოფელში ვიყავი, უტკბესად ვცხოვრობდი,

ტალახში და, სადაც მინდოდა, ვწვებოდი,

⁴⁵ ზეთისხილს, თაფლს, ნახირს რა გამომიღევდა.

თუმც თვითონ სოფლელი ვიყავ, ქალაქელი

მოვიყვანე, მერმე მეგაკლეს დისწული,

ზვიადი და კარგი ცხოვრების მოყვარე,

იგი მოვიყვანე, გვერდით მივუწევი

⁵⁰ მთხლით, გოდრით და მატყლით მთლად აქოთებული;

მას სურდა მირონის, ზაფრანის,
ამბორის, ხარჯების, განცხრომის სურნელი.
თუმც, არ ზარმაცობდა – ქსოვდა დღენიადაგ.
მაშინ მოსასხამი ვუჩვენე და პირში
55 ვუთხარი, ამაოდ ქსოვ-მეთქი, დიაცო.

მ ს ა ხ უ რ ი

ზეთი აღარ არის ლამპარში, ბატონო.

ს ტ რ ე ფ ს ი ა დ ე

რა ლოთი ლამპარი გიყიდა ჩემთვის!
მოდ, აგატირო.

მ ს ა ხ უ რ ი

რად უნდა მატირო?

ს ტ რ ე ფ ს ი ა დ ე

იმად, რომ ფითილი სქელი გაქვს ჩადგმული.
(თავისთვის)

60 და მერმე, როგორც კი ეს ძე შეგვეძინა,
მე და ჩემს მეუღლეს ძვირფასს სახელისთვის
მოგვიხდა ჩხუბები და დავიდარაბა;
რადგან მას უნდოდა სახელში «ჰიპოსი» –
ქსანთიპე, ქერიპე ანდა კალიპიდე,

65 მე მსურდა სახელი პაპის – ფიდონიდე.
მერმე კი მოვრიგდით, ერთად შევურჩიეთ
სახელი, დავარქვით ასე: ფიდიპიდე.
ცოლი აიყვანდა და ეფერებოდა:

«შენ რომ გაიზრდები, ეტლით გაქანდები,
70 როგორც ბიძაშენი მეგაკლე – ქსიტისით».
მე ვუბნებოდი: «როცა გაიზრდები,
თხებს მთებში გარეკავ, როგორც მამაშენი».
მაგრამ მან ჩემს სიტყვებს როდი დაუჯერა,
ცხენებს გადააგო სულ ჩემი ქონება.

75 მთელი ეს ღამე რომ ვფიქრობდი, ერთი გზა
მოვძებნე ნაღდი და სწორედ შეუმცდარი.
თუკი დავარწმუნებ ამას, გადავრჩები.
ახლა კი როგორმე უნდა გავალვიძო.

როგორ გავალვიძო ნაზად? ფიდიპიდე,
80 ეი, ფიდიპიდეუკა!

ფ ი დ ი პ ი დ ე

რაო, მამაჩემო?

ს ტ რ ე ფ ს ი ა დ ე

მაკოცე და ხელი მომეცი მარჯვენა.

ფ ი დ ი პ ი დ ე

აჰა. და რა მოხდა?

ს ტ რ ე ფ ს ი ა დ ე

მიტხარი, გიყვარვარ?

ფ ი დ ი პ ი დ ე

ვფიცავ პოსეიდონს, ცხენოსან მეუფეს!

ს ტ რ ე ფ ს ი ა დ ე

არა, არ მიხსენო, შვილო, ცხენოსანი!

⁸⁵ სწორედ ეგ ღმერთია ჩემი დამღუპველი.

თუ მართლა გიყვარვარ გულით, ეს მიტხარი,

შვილო, დამიჯერებ?

ფ ი დ ი პ ი დ ე

რას თუ დაგიჯერებ?

ს ტ რ ე ფ ს ი ა დ ე

შენი ჩვეულება უნდა შეიცვალო

და უნდა წახვიდე, შვილო, სასწავლებლად.

ფ ი დ ი პ ი დ ე

⁹⁰ რაო?

ს ტ რ ე ფ ს ი ა დ ე

დამიჯერებ?

ფ ი დ ი პ ი დ ე

ვფიცავ დიონისეს,

მართლა დაგიჯერებ.

ს ტ რ ე ფ ს ი ა დ ე

აქეთ მოიხედე.

თუ ხედავ ამ ჭიშკარს და ამ სახლს პატარას?

ფ ი დ ი პ ი დ ე

ვხედავ და რა მოხდა, მამა, ამიხსენი?

ს ტ რ ე ფ ს ი ა დ ე

ეს ბრძენთა სულების საფიქრალეთია,
⁹⁵ აქ ცხოვრობს ის ხალხი, რომელიც ამტკიცებს,
ცა არის ღუმელი და ჩვენ ნახშირიო.
თუ ფულს გადაუხდი, უმაღლესი გასწავლიან
იმგვარად ლაპარაკს, რომ გაიმარჯვებდი
ყოველგვარ საქმეში, მტყუანიც რომ იყო.

ფ ი დ ი პ ი დ ე

¹⁰⁰ ვინ არის ეს ხალხი?

ს ტ რ ე ფ ს ი ა დ ე

მე ზუსტად არ ვიცი.
ნატიფი ხალხია, ბრძენი და კეთილი.

ფ ი დ ი პ ი დ ე

ახ, ის სამაგლები, ვიცი, თაღლითები,
გაფითრებულები, მუდამ უხამურნი,
საბრალო სოკრატე, ან ის ქერეფონტი.

ს ტ რ ე ფ ს ი ა დ ე

¹⁰⁵ მოიცა, გაჩუმდი, სიბრიყვეს ნუ რომავე.
თუ მამისეული ქონება გადარდებს,
უნდა დაანებო თავი ცხენოსნობას.

ფ ი დ ი პ ი დ ე

არა, დიონისეს ვფიცავ, ლეოგორას
ხოხბებიც რომ მომცე, მაგ საქმეს არ ვიზამ.

ს ტ რ ე ფ ს ი ა დ ე

¹¹⁰ წადი, გევედრები, ძვირფასო არსებავ,
წადი და ისწავლე.

ფ ი დ ი პ ი დ ე

რა უნდა ვისწავლო?

ს ტ რ ე ფ ს ი ა დ ე

ამბობენ, სიტყვა აქვთ მათ თურმე ორგვარი,
ერთი მართალი და მეორე ტყუილი,

ჰოდა, ამ ტყუილით თურმე გაიმარჯვებ
115 სუყველა საქმეში, მტყუანიც რომ იყო.
და თუკი იმ ტყუილ სიტყვასაც ისწავლი,
რაც ახლა ვალი მაქვს შენი მოხვეჭილი,
იქიდან ობოლსაც არვის გადავუხდი.

ფ ი დ ი პ ი დ ე

ო, ვერ დაგიჯერებ, ვერ დავენახები
120 ფერმკრთალ-გალეული ჩემს ამფსონ ცხენოსნებს.

ს ტ რ ე ფ ს ი ა დ ე

მაშ, ვფიცავ დემეტრეს, ვერაფერს მიიღებთ
ვერც შენ, ვერც იორლა და ველარც სამფორა.
სახლიდან გაგაგდებ, ყორნებს წაუღიხარ.

ფ ი დ ი პ ი დ ე

მაგრამ ბიძაჩემი მეგაკლე უცხენოდ
125 მე აღარ დამტოვებს. გტოვებ და მივდივარ.

ს ტ რ ე ფ ს ი ა დ ე

ო, ველარ გავუძლებ მე ასეთ დაცემას!
ვილოცებ ღმერთებზე და თვითონ ვისწავლი
რაიმეს იმ ხალხთან მათს საფიქრალეთში.
ოღონდ მე, მოხუცი, გამოლენჩებული
130 როგორღა ვისწავლი სიტყვის სინატიფეს?
(მიდის მეზობელ სახლთან)
კი, უნდა მივიდე. ზოზინი რას მარგებს,
ვერ დავაკაკუნებ? ბიჭო, ეი, ბიჭიკო!
(აკაკუნებს)

გამოდის მ ო ს წ ა ვ ლ ე.

მ ო ს წ ა ვ ლ ე

ყორნებს წაუღიხარ! ვინა ხარ, მითხარი?

ს ტ რ ე ფ ს ი ა დ ე

მე ვარ სტრეფსიადე, ფიდონის ნაგრამი.

მ ო ს წ ა ვ ლ ე

135 ვილაც უმეცარი ყოფილხარ, ამგვარად
რომ დააბრაახუნე კარზე, სულ ახლახან
ნაპოვნი ძვირფასი აზრი გამიწყვიტე.

ს ტ რ ე ფ ს ი ა დ ე

უნდა მაპატიო, სოფლელი კაცი ვარ.
მითხარი, უდროოდ რა აზრი დაბადე?

მ ო ს წ ა ვ ლ ე

¹⁴⁰ მხოლოდ მოსწავლეებს ვანდობთ ჩვენს ნააზრევს.

ს ტ რ ე ფ ს ი ა დ ე

მაშ, თქვი გაბედულად, მე სწორედ მოსწავლედ
მოვსულვარ, ძვირფასო, თქვენს საფიქრალეთში.

მ ო ს წ ა ვ ლ ე

მაშ, გეტყვი, ოღონდ შენ არავის არ უთხრა.
ახლახან ქერეფონტს მოჰკითხა სოკრატემ,
¹⁴⁵ რწყილი რა მანძილზე ხტებაო, ნეტავი,
– ის იყო, ქერეფონტს წარბზე უკბინა და
უმაღვე სოკრატეს თავზე გადასკუპდა.

ს ტ რ ე ფ ს ი ა დ ე

მერედა, გაზომა?

მ ო ს წ ა ვ ლ ე

ძალიან კარგადაც!

ცვილი გააღლო და რწყილი მოიყვანა,
¹⁵⁰ და ჩააყოფინა რწყილს ცვილში ფეხები,
ცვილი რომ გამაგრდა, რწყილსაც ფეხსაცმელი
გახადა და იმით გაზომა მანძილი.

ს ტ რ ე ფ ს ი ა დ ე

ო, ზევს-მეუფეო, რა ღრმა აზრებია!

მ ო ს წ ა ვ ლ ე

და მაშინ რას იტყვი, როდესაც მოისმენ
¹⁵⁵ სხვა აღმოჩენათა ამბებს?

ს ტ რ ე ფ ს ი ა დ ე

სხვა რაღაა?

მ ო ს წ ა ვ ლ ე

ერთხელ ქერეფონტმა ჰკითხა სფეტოსელმა
სოკრატეს, – მითხარი, კოლოზე რას მეტყვი,
თუ იცი, საჯდომით წუის თუ პირითო.

ს ტ რ ე ფ ს ი ა დ ე

მერედა, რა ბრძანა კოლოს თაობაზე?

მ ო ს წ ა ვ ლ ე

- ¹⁶⁰ მან ბრძანა, რომ კოლოს მუცლის ღრუ ვიწრო აქვს
და რადგან თხელია, ჰაერი პირდაპირ
მიჰქრის ერთიანად საჯდომის ბოლოსკენ.
იქ კი სწორ ნაწლავთან ფრიად განიერი
ხვრელია და მასში მოჰმხუის ჰაერი.

ს ტ რ ე ფ ს ი ა დ ე

- ¹⁶⁵ კოლოს უკანალი საყვირი ყოფილა!
სამგზის ბედნიერო ნაწლავთა კვლევაში!
ან რა სასამართლო დააკლებს რაიმეს
მას, ვინც გარკვეულა კოლოს ნაწლავებში?!

მ ო ს წ ა ვ ლ ე

- გუშინწინ დაჰკარგა აზრი უდიდესი –
¹⁷⁰ სულ ხვლიკის ბრალია.

ს ტ რ ე ფ ს ი ა დ ე

ეგ როგორ? – მითხარი!

მ ო ს წ ა ვ ლ ე

მთვარის სვლას და ბრუნვას იკვლევდა სოკრატე
და პირდაღებული ზეცას ასცქეროდა,
როდესაც ზემოდან ხვლიკმა დაასკორა.

ს ტ რ ე ფ ს ი ა დ ე

ვიმ, ხვლიკო, სოკრატეს თუ გადმოასკორე!

მ ო ს წ ა ვ ლ ე

- ¹⁷⁵ გუშინ კი, სადამოს, ვახშამი არ გვექონდა.

ს ტ რ ე ფ ს ი ა დ ე

ვაჰ! მერე საჭმელზე რა გამოიგონა?

მ ო ს წ ა ვ ლ ე

ჯერ მთელ მაგიდაზე ნაცარი დაყარა,
შამფური გალუნა, ფარგლად იხმარა და...
მერმე პალესტრიდან ლაზადა აწაპნა.

ს ტ რ ე ფ ს ი ა დ ე

¹⁸⁰ და ამის მერე ჩვენ თალესი ვადიდოთ?
გამიღე, გამიღე ეგ საფიქრალეთი
და სწრაფად მაჩვენე ეგ თქვენი სოკრატე.
მეც მინდა, შეგირდად დავუდგე, გამიღე!
კარი იღება. გამოჩნდებიან მ ო ს წ ა ვ ლ ე ე ბ ი.
ვაიმე, ჰერაკლე! ეს რა მხეცებია?!

მ ო ს წ ა ვ ლ ე

¹⁸⁵ თქვი, რამ გაგაკვირვა, რაო, ვინ არიან?

ს ტ რ ე ფ ს ი ა დ ე

ვინ და ლაკონელი, პილოსს შეპყრობილნი.
ოღონდაც, ყველანი მიწას რად უცქერენ?

მ ო ს წ ა ვ ლ ე

ესენი ეძებენ, მიწისქვეშ რაცაა.

ს ტ რ ე ფ ს ი ა დ ე

ა, ხახვს დაემებენ! მაგაზე ნუ დარდობთ,
¹⁹⁰ მე ვიცი, დიდ-დიდი ხახვები საცაა.
და რას აკეთებენ წელში მოხრილები?

მ ო ს წ ა ვ ლ ე

სწავლობენ წიაღის საიდუმლოებებს.

ს ტ რ ე ფ ს ი ა დ ე

ეს უკანალი კი ცას რისთვის ასცქერის?

მ ო ს წ ა ვ ლ ე

ახალი ხერხია ასტრონომიაში.

(მოაზროვნეებს)

¹⁹⁵ მაშ, შედით ყველანი, მან არ დაგინახოთ.

ს ტ რ ე ფ ს ი ა დ ე

ჯერ არა, ჯერ არა! ცოტაც მოიცადონ,
მინდა ვესაუბრო მათ ჩემს საქმეებზე.

მ ო ს წ ა ვ ლ ე

ეს არ შეიძლება! მათ აკრძალული აქვთ
ხანგრძლივად გამოსვლა და ყოფნა ჰაერზე.

სტრეფსიადე უცნაურ ნივთებს ათვალეირებს.

ს ტ რ ე ფ ს ი ა დ ე

²⁰⁰ ღმერთების სახელით, ეს რაა, მითხარი.

მ ო ს წ ა ვ ლ ე

ეს – ასტრონომია.

ს ტ რ ე ფ ს ი ა დ ე

ეს რაა, ნეტავი?

მ ო ს წ ა ვ ლ ე

გეომეტრიაა.

ს ტ რ ე ფ ს ი ა დ ე

და რა საჭიროა?

მ ო ს წ ა ვ ლ ე

მიწის ასაზომად.

ს ტ რ ე ფ ს ი ა დ ე

მესმის, – სანაკვეთედ?

მ ო ს წ ა ვ ლ ე

არა – დედამიწის.

ს ტ რ ე ფ ს ი ა დ ე

კარგია, სახალხო

²⁰⁵ და გამოსადეგი მეცნიერებაა.

მ ო ს წ ა ვ ლ ე

ესეც – დედამიწის გამოსახულება.

აი, აქ ათენია.

ს ტ რ ე ფ ს ი ა დ ე

რას ამბობ? არ მჯერა,

რადგან მანდ ჩამომსხდარ მსაჯულებს ვერ ვხედავ.

მ ო ს წ ა ვ ლ ე

ეს კი ჭემმარიტად ატივის მხარეა.

ს ტ რ ე ფ ს ი ა დ ე

²¹⁰ სადღაა კიკინა და ჩემებურები?

მოსწავლე

იქვე იქნებიან. ეს კი ევბეაა,
რომელიც გრძლადაა შორს გადაჭიმული.

სტრეფსიადე

ჰო, ვიცი. ეგ ჩვენ და პერიკლემ გავჭიმეთ.
სპარტა კი სადღაა?

მოსწავლე

სადაა? აი, აქ.

სტრეფსიადე

²¹⁵ რა ახლოს ყოფილა! იქნებ მოისაზროთ
როგორმე აქედან შორს გადაიტანოთ.

მოსწავლე

შეუძლებელია.

სტრეფსიადე

მაგრადაც ინანებთ.

(შემადლებულ ადგილას სოკრატეს შეამჩნევს)

იქ კიდევ ვინღაა დაკიდულ კალათში?

მოსწავლე

ის არის.

სტრეფსიადე

«ის» ვინა?

მოსწავლე

სოკრატე.

სტრეფსიადე

სოკრატე!

²²⁰ მაშ, წადი, ახლავე მოუხმე სოკრატეს.

მოსწავლე

შენ თვითონ მოუხმე, მე არა მცალია.

სტრეფსიადე

სოკრატე!

ო, სოკრატუნუკო!

სოკრატე

რად მიხმობ, მოკვდავო?

სტრეფსიადე

ჯერ გთხოვ, ის მაუწყო, ახლა რას აკეთებ.

სოკრატე

²²⁵ ჰაერში დავდივარ და ვფიქრობ მზის ირგვლივ.

სტრეფსიადე

კალათში რა გინდა? ზევიდან დაჰყურებ
ღმერთებს? რა მიზეზით?

სოკრატე

რადგან ვერასოდეს

წვდები ამაღლებულ საგანთა ბუნებას,
თუ არ ჩამოჰკიდებ აზრსა და გონებას

²³⁰ და მას არ შეურევ ჰაერს უნატიფესს.

მიწაზე რომ ვიყო და ისე ვუცქირო,
ვერაფერს განვჭვრიტავ, ძალა ხომ მიწისა
არ უშვებს თავისგან აზრის სინოტივეს.
სწორედ ამგვარი რამ მოსდის წყლის წიწმატსაც.

სტრეფსიადე

²³⁵ რას ამბობ?! იზიდავს

აზრი სინოტივეს წიწმატისაკენო?
ახლა კი ჩამოდი, ჩემო სოკრატუნა,
უნდა განმანათლო, ამისთვის მოვსულვარ.

სოკრატე

რისთვის მოვსულვარო?

სტრეფსიადე

მე სწავლა მწყურია.

²⁴⁰ ვახში არ მასვენებს, მტანჯავენ სასტიკად
მევალები და ქონებას მართმევენ.

სოკრატე

საიდან დაგედო ამდენი ვალები?

სტრეფსიადე

ცხენის ღორმუცელა სენი შემეყარა.

შენ კი შემასწავლე სიტყვა იმნაირი,
245 რომ არ დავუბრუნო ვალი მევალებს.
კარგად გადაგიხდი, ღმერთებს გეფიცები.

სოკრატე

ღმერთებს მეფიცები? ჯერ ერთი, ღმერთები
მეცნიერებაში არ არის.

სტრეფსიადე

მაშ რაზე

იფიცებთ? რკინაზე – ბიზანტიონივით?

სოკრატე

250 გინდა, ღვთაებრივის არსში ჩაგახედო?

სტრეფსიადე

კი მინდა, ღმერთმანი, ღმერთი თუ არსებობს.

სოკრატე

და მერმე ღრუბლებსაც გინდა ესაუბრო,
ჩვენს ახალ ღვთაებებს?

სტრეფსიადე

კი მინდა, ძალიან.

სოკრატე

მაშ, ახლა მაგ წმინდა საწოლზე დაჯექი.

სტრეფსიადე

255 დავჯექი.

სოკრატე

ახლა კი აიღე, აი, ეს
გვირგვინი.

სტრეფსიადე

რად მინდა გვირგვინი, სოკრატე?
რა, ათამანტივით დამკლავთ და შემწირავთ?

სოკრატე

არა, ზიარებას ვინაც კი გადაწყვეტს,
მათ ასე ვექცევით.

ს ტ რ ე ფ ს ი ა დ ე

და რას გამოვრჩები?

ს ო კ რ ა ტ ე

²⁶⁰ გახდები ყბედი და ფქვილივით ნატიფი.

უძრავად იჯექი!

(*ფქვილს აყრის*)

ს ტ რ ე ფ ს ი ა დ ე

თავს ვერ მოვიტყუებ!

თავზე თუ დამაყრი, ფქვილი კი გავხდები!

ს ო კ რ ა ტ ე

ახლა, მოხუცო, დუმილი გმართებს და ყურადღებით
მოსმენა ლოცვის.

(*ლოცულობს*)

ჩემო მეუფევ, განუზომელო ჰაერო, მიწას ზე მოქცეულო,

²⁶⁵ ელვარე ცაო, უზენაესო ღრუბლებო ელვის მტყორცნელნო
მალით,

თქვენ, დედოფლებო, ამაღლდით ახლა და გამოუჩნდით
თქვენს ფილოსოფოსს.

ს ტ რ ე ფ ს ი ა დ ე

ჯერ არა, არა! ჯერ გავეხვიო ამაში; ვშიშობ, არ ჩავისველო,

რადგან სახლიდან ისე მოვდივარ, რომ ბეწვის ქუდი

არ დამიხურავს.

ს ო კ რ ა ტ ე

მოდით, ღრუბელნო, თქვენ, ღირსეულნო, მოდით, გვეჩვენეთ,
მეხთამტყორცნელნო!

²⁷⁰ წამოდით, თუნდაც თოვლით დაფარულ ოლიმპოს წმინდა
მწვერვალზე ისხდეთ,

თუნდ ოკეანის – მამის ზვირთებზე წმინდა გუნდებად
იყოთ ნიმფებთან,

თუნდაც ნილოსის შესართავს უსხდეთ და წყალს ხაპავდეთ
ოქროს ჭურჭელით,

თუნდ მეოტისის ჭაობთან იყოთ, თუნდაც მიმანტის
თოვლიან კლდესთან,

მაინც გვისმინეთ, მიიღეთ მსხვერპლი და გაიხარეთ
ჩვენი ლოცვებით.

პაროდოსი

შორიდან მოისმის ღ რ უ ბ ე ლ თ ა სიმღერა.

პ ი რ ვ ე ლ ი ნ ა ხ ე ვ ა რ გ უ ნ დ ი

²⁷⁵ სტრ. მარად მედინო ღრუბელნო,
ნამიანნო და მსუბუქნო, მაღლა აღმოვხდეთ!
მამის ყრუდმგრგვინავ ოკეანიდან მაღალ
და ტყიან მთათა მწვერვალებისკენ

²⁸⁰ უნდა გავწიოთ, რათა
დავხედოთ შორი მწვერვალებიდან მაღლით
ნაყოფებს, მორწყულ და წმინდა მიწას
და გვესმას ღვთისთვის მიძღვნილ წყაროთა ხმები,
მოგუგუნე ზღვის დიადი ჩურჩული;

²⁸⁵ ხოლო ეთერის დაუმცხრალი თვალი ბრწყინავდეს
მზით მოელვარე სხივებში.

დავაგდოთ უმაღ წვიმის ღრუბელი, ჩვენი
მარად უკვდავი სახე მივიღოთ, მიწას

²⁹⁰ შორით მჭვრეტელი თვალით დავხედოთ.

ს ო კ რ ა ტ ე

დიდო და წმინდა ღრუბლებო, ცხადად გსმენიათ თურმე ჩემი ძახილი.

(სტრეფსიადეს)

თუ გაიგონე ხმები და მასთან თავზარდამცემი გრიალი მეხის?

ს ტ რ ე ფ ს ი ა დ ე

კიდევ ვაღმერთებ მრავალღირსეულ ღრუბლებს და მათი
გრიალისათვის

პასუხიც კი მაქვს გამზადებული, საჯდომს შიშისგან

სურს დაიგრგვინოს,

²⁹⁵ შეიძლება თუ არ შეიძლება, ვერ გავუძელი და ჩავისვარე.

ს ო კ რ ა ტ ე

ნუ თამაშობ და ნუ მაიმუნობ, კაცო, უთავო კომიკოსივით!

ჩუმად, დადუმდი! მგონი ქალღმერთთა გუნდი ხელახლა

იწყებს სიმღერას.

მ ე ო რ ე ნ ა ხ ე ვ ა რ გ უ ნ დ ი

³⁰⁰ წვიმის მომტანნო ქალწულნო,

³⁰⁰ პალასის ქვეყნად მივიდეთ, მხარე ვაჟკაცი ხალხის
და საყვარელი კეკროფსის მიწა ვნახოთ.

იქ გამოუთქმელ სიწმინდეს სცემენ

პატივს, გაიღოს რათა
დღესასწაულზე ზიარებულთა სახლი,
³⁰⁵ ძღვენი მიეგოს ზეციურ ღმერთებს,
ცას მიბჯენილნი წმინდა ტამარნი, კერპნი
და მსვლელობანი მარად ნეტართა,
გვირგვინოსანი ღმერთის წირვა და ნადიმები,
³¹⁰ სულ, წლის ყველა დროს. როგორც კი
გაზაფხულდება, იქ ბრომიოსის წმინდა
ზეიმი დგება, გუნდი გუნდს უხმობს
და სალამურთა მუზა გუგუნებს.

ს ტ რ ე ფ ს ი ა დ ე

ზევისს სახელით, მითხარი ერთი, ჩემო სოკრატე, ეს რა ხალხია,
³¹⁵ ასე ზვიადად რომ გუგუნებენ? გმირი ქალები ხომ არ არიან?

ს ო კ რ ა ტ ე

ეს ზეციური ღრუბლები გახლავს, მოცალე ხალხის
დიდნი ქალღმერთნი;
მათი წყალობით გვიჩნდება აზრი, მათ ვუმადლოდეთ
ლაპარაკს, ბოდვას,
სიტყვაუხვობას და თაღლითობას, ემმაკობას და მატრაბაზობას.

ს ტ რ ე ფ ს ი ა დ ე

მართლაც, როგორც კი ისმინა მათი, სული ზეცისკენ
გაფრინდა ჩემი
³²⁰ და ახლა ცდილობს, ილაპარაკოს ნატიფად კვამლსა და
მისთანებზე;
მას სურს, აზრუკა მოიგერიოს და სიტყვას სიტყვით
გასცეს პასუხი;
მე მზად ვარ, თუკი ეს შეიძლება, მსურს მათი ცხადად
დანახვა უკვე.

ს ო კ რ ა ტ ე

ახლა აქედან შეხედე პარნესს. ხომ ხედავ უკვე, რომ ჩამოდიან
მშვიდად ისინი.

ს ტ რ ე ფ ს ი ა დ ე

სადა? მაჩვენე.

ს ო კ რ ა ტ ე

აგერ, მოდიან, მრავლად არიან,

325 დაბლობების და ჭალების თავზე. ვერ ხედავ?

ს ტ რ ე ფ ს ი ა დ ე

ვერა, რა ამბავია,

რატომ ვერ ვხედავ?

ს ო კ რ ა ტ ე

შემოსასვლელთან!

ს ტ რ ე ფ ს ი ა დ ე

ჰო, ახლა ვხედავ, ძლივს დავინახე.

ს ო კ რ ა ტ ე

ახლა ნამდვილად უნდა ხედავდე, თუ წირპლიანი

არ გაქვს თვალები.

ს ტ რ ე ფ ს ი ა დ ე

ღმერთმანი, ვხედავ, ვხედავ ღირსეულთ, მრავლად მოდიან

უკვე ისინი.

ს ო კ რ ა ტ ე

არ იცოდი, რომ ღმერთნი არიან და სხვა რაიმედ კი მიიჩნევდი?

ს ტ რ ე ფ ს ი ა დ ე

330 მე არ ვიცოდი და მივიჩნევდი ნისლად და ნამად,

მჭვარტლად ყოველთვის.

ს ო კ რ ა ტ ე

მაშ, არ გცოდნია, სწორედ ღრუბლებმა რომ გამოზარდეს

ბევრი სოფისტი,

ბევრი მისანი, ბევრი ექიმი თითებზემრავალბეჭდებიანი,

დითირამების ლექსისმთხზველები და ბევრი ყალბი

ვარსკვლავთმრიცხველი,

მათ გამოკვებეს ბევრი მოცლილი, რათა უმღერონ იმათ და აქონ.

ს ტ რ ე ფ ს ი ა დ ე

335 ამად მღერიან «ნარნარა, სველი ღრუბლების მტრული შემოსევაო?»

«ასთავიანი ტიფონის თმები» და «გრიგალები ძალუმად მქროლნი?»

«ჰაეროვანნი და ნოტიონი, მოლივლივნი ცაში ფრინველნი»,

«წვიმიანნი და წყლით აღსავსენი?» – სამაგიეროდ, თავად ისინი

სიკეთის ნაყოფს – კეფალის ხორცს და შაშვის ხორცუკას

შეექცევიან.

სოკრატე

³⁴⁰ შენ ფიქრობ, ასე არ უნდა ეთქვათ?

სტრეფსიადე

შენ ის მითხარი, ამათ რა მოსდით,
თუკი ღრუბლები არიან, ქალებს რამ დაამსგავსათ ასე, მოკვდავებს?
ცაო, ასეთი არის ღრუბელი?

სოკრატე

აბა, როგორი არის? – მითხარი.

სტრეფსიადე

ზუსტად არ ვიცი, მაგრამ ისინი ცაში აფრენილ მატყლს მაგონებენ
უფრო, ღმერთმანი, ვიდრე ამ ქალებს! რამოდენა აქვთ, მაინც,
ცხვირები!

სოკრატე

³⁴⁵ მაშ, მიპასუხე ამ ერთ კითხვაზეც.

სტრეფსიადე

სწრაფად მითხარი, რას მეკითხები.

სოკრატე

ღრუბლებისათვის რომ შეგიხედავს, არ დაგინახავს
მათში კენტავრი
ანდა ავაზა, მგელი თუ ხარი?

სტრეფსიადე

კი დამინახავს, მერმე რა მოხდა?

სოკრატე

მათ შეუძლიათ, ყველაფრად იქცნენ; ვინმე თმოსანი თუ დაინახეს,
ერთ-ერთი თმაგრძელ უსაქმურთაგან, ვთქვათ, ქსენოფანტის
ვაჟკაცი იყოს,

³⁵⁰ იმისი ვნების დაცინვის მიზნით უმალ კენტავრებს ემსგავსებიან.

სტრეფსიადე

ვთქვათ, დაინახეს ჩვენი ხაზინის დამტაცებელი სიმონი, მერმე?

სოკრატე

მისი ბუნების ნათელსაყოფად უმალვე მგლებად შეიცვლებიან.

ს ტ რ ე ფ ს ი ა დ ე

ამიტომ იყო, ფარისდამგდები კლეონიძე რომ იცნეს ახლახან,
«მისი ბუნების ნათელსაყოფად» უმხდალეს ირმებს
რომ დაემსგავსნენ?

ს ო კ რ ა ტ ე

³⁵⁵ ხოლო სულ ბოლოს კლისთენე ნახეს და ამის გამო
იქცნენ ქალებად.

ორქესტრაზე შემოდის დიაცი ღ რ უ ბ ლ ე ბ ი ს გუნდი.

ს ტ რ ე ფ ს ი ა დ ე

მაშ, გაიხარეთ თქვენ, დედოფლებო და თუკი გითქვამთ
ვინმესთვის სიტყვა,
მეც მომხედეთ და მითხარით რამე ცად აღვლენილი ხმით, მეუფენო.

კ ო რ ი ფ ე ო ს ი

შენ გაიხარე, ჭადარა კაცო, შენ, მონადირე ბრძნული სიტყვების.
(სოკრატეს)

უფაქიზესთა სისულელეთა ქურუმო, გვითხარ, რა გინდა ჩვენგან.

³⁶⁰ სხვას ჩვენ არავის ყურს არ ვუგდებდით ამჟამინდელი
ბრძენკაცებიდან,

მხოლოდ პროდიკეს, მისი გონების და სიბრძნის გამო
და მერმე შენაც,

რადგან ამაყად დადიხარ გზებზე და აქეთ-იქით აცეცებ თვალებს,
უხამურს ტანჯვა გხვდება მრავალი და მაინც ჩვენსკენ
მომართავ მზერას.

ს ტ რ ე ფ ს ი ა დ ე

ო, დედამიწავ, ეს რა ხმა იყო, რა ზვიადი და რა საკვირველი!

ს ო კ რ ა ტ ე

³⁶⁵ მხოლოდ ესენი არიან ღმერთნი, სხვა ყველაფერი სისულელეა.

ს ტ რ ე ფ ს ი ა დ ე

და ჩვენი ზევსი, გაფიცებ მიწას, ოლიმპიელი, ღმერთი არ არის?

ს ო კ რ ა ტ ე

რომელი ზევსი? რას რომავ, ნეტავ? ზევსი არ არის.

ს ტ რ ე ფ ს ი ა დ ე

რაო, რას ამბობ?

აბა, საიდან ჩამოდის წვიმა? ჯერ, თუ კაცი ხარ, ეს ამიხსენი.

სოკრატე

ამ ღრუბლებიდან, რაღა თქმა უნდა; მე დაგიმტკიცებ ამას ახლავე.

³⁷⁰ აბა, ოდესმე თუ დაგინახავს, ღრუბლის გარეშე რომ იყოს წვიმა?
ზევისი რომ იყოს წვიმის გამრიგე, მოწმენდილ ციდან უნდა ეწვიმა.

სტრეფსიადე

ვფიცავ აპოლონს, ამ შენი სიტყვით გადამარწმუნე, თუმცა კი უწინ
მართლა მეგონა, მაღალი ზევისი წვიმას შარდავდა ციურ საცერში.
ასე თუ არის, ვინ ქუხს? – მითხარი. ჭექა-ქუხილის კი მეშინია.

სოკრატე

³⁷⁵ სწორედ ამათგან მოდის ქუხილიც.

სტრეფსიადე

როგორ ახერხებთ, უმამაცესნო?

სოკრატე

როდესაც კარგად აივსებიან წყლებით, საოცრად დასივებულნი,
წვიმის წვეთებით გაჯერებულნი დედამიწისკენ მოისწრაფიან.
ეჯახებიან მერმე ერთმანეთს, ეხეთქებიან და გრიალებენ.

სტრეფსიადე

ვინ დააქანებს მათ აქეთ-იქით, ღრუბელთგამრიგე ზევისი ხომ არა?

სოკრატე

³⁸⁰ ო, ზევისი არა! მხოლოდ გრიგალი.

სტრეფსიადე

როგორ, გრიგალი? ეს არ ვიცოდი,
რომ არ არსებობს ზევისი, მის ნაცვლად გრიგალი არის
თურმე მეუფე.
მაგრამ შენ ჯერაც არ გითქვამს ჩემთვის, საიდან მოდის
მეხი და გრგვინვა.

სოკრატე

არ გისმენია ალბათ, გითხარი: გაჯერებული წვიმით, ღრუბლები
ეჯახებიან-მეთქი ერთმანეთს, ეხეთქებიან და გრიალებენ.

სტრეფსიადე

³⁸⁵ აბა, ეს როგორ უნდა ვირწმუნო?

სოკრატე

მე დაგიმტკიცებ ამას ახლავე. –

დღესასწაულზე როცა წვნიანით ამოიყორავ მუცელს, მერმე ხომ დაიბერება მთელი შიგანი და უეცრად ხომ აბუყბუყდება?

სტრეფსიადე

აპოლონს ვფიცავ, მართლაც ასეა, სულ იბერება და იბერება, და როგორც მეხი, ისე ხმაურობს, ისე გრგვინავს და ისე გრიალებს;

³⁹⁰ ჯერ ნელა, იწყებს, ასე «ბუყ-ბუყ-ბუყ», მერმე კი იწყებს

«ბუყ-ბუყ-ბუყ-ბუყ-ბუყ»-ს,

მერმე კი, როცა რამეს ვაპირებ, სულ ქუხს და გრგვინავს

«ბუყ-ბუყ-ბუყ-ბუყ-ბუყ!»

სოკრატე

თუკი შენ შენი პატარა მუცლით ასე გრგვინავ და ასე ხმაურობ, წარმოიდგინე ერთი, უსაზღვრო ჰაერი როგორ დაიგრუხუნებს!

სტრეფსიადე

ამის გამოა, ხშირად მუცელზე ასე ამბობენ, დაიჭექაო;

³⁹⁵ მაგრამ შენ უნდა ამიხსნა ახლა, საიდან ჩნდება ელვარე ელვა,

რომელიც ხშირად კაცს დაეცემა, ამობუგავს და

ცოცხლად დაფერფლავს?

ცხადია, ელვა ზევსის ხელშია – სასჯელი ფიცის გატეხვისათვის.

სოკრატე

მერედა როგორ მოხდა, შე ბრიყვო, მართლა კრონოსის

ჟამის ბეხრეკო,

ფიცის გატეხვა თუკი ისჯება, რომ არ დანაცრა ელვამ სიმონი,

⁴⁰⁰ ან კლეონიმე, ანდა თეორე? ხომ წამდაუწუმ ცრუდ იფიცებენ!

არა, მისსავე ტამარს დაეცა და აგერ, ჩვენთან ახლოს, სუნიონს.

მუხებს ხომ ერჩის? ახლა არ მითხრა, დაარღვიესო მუხებმაც ფიცი.

სტრეფსიადე

ეგ მე არ ვიცი... შენ, შეიძლება, მართალიც იყო. ელვა რაღაა?

სოკრატე

რაა და როცა მშრალი ჰაერი ზევით აიწევს და თავის თავში

⁴⁰⁵ ჩაიკეტება, ბუმტისმაგვარად გაიბერება, ვედარ გაუძლებს,

გასკდება, შემდეგ გამოიჭრება გარეთ სტვენით და გრგვინვა-გრიალით

და ასე, თავის თავზე დაწოლით თვითონ ანათებს იგი თავისთავს.

ს ტ რ ე ფ ს ი ა დ ე

ღმერთმანი, ბოლო დიასიებზე მეც ამნაირი რამ დამემართა.

ნათესავისთვის მინდოდა კუჭი შემეწვა, გაჭრა კი დამავიწყდა;

410 გაიბერა და მერმე თავისით გასკდა უეცრად და შიგ თვალებში შემომაყარა სიბინძურე და სახე დამიწვა იმ დასაწვავმა.

ს ო კ რ ა ტ ე

ადამიანო, მოსულხარ ჩვენთან, რომ შეისწავლო მაღალი სიბრძნე, რათა ათენსა და საბერძნეთში უბედნიერეს კაცად შეგრაცხონ;

თუ არ გიმტყუნებს მეხსიერება, გულმოდგინება და მოთმინება,

415 თუკი არ დაგლლის ნიადაგ შრომა, სიარული და ძილნაკლულობა, და თუკი ყინვა ვერას დაგაკლებს და ვერც შიმშილი ვერ დაგაჩოქებს, მოერიდები გიმნასიონსაც, ღვინოსაც და სხვა სისულელეებს, ამნაირ ყოფას საუკეთესოდ მიიჩნევ, როგორც ჭკვიანს შეჰფერის, – ყველგან მიაღწევ შენ გამარჯვებას: საქმეში, სჯაში, პაექრობაში.

ს ტ რ ე ფ ს ი ა დ ე

420 მე მოთმინებას, დარდს და საზრუნავს, უძილობას და მომჭირნეობას, ნიადაგ შრომას მუხლჩაუხრელად, – მიჩვეული ვარ დიდი ხანია. მხოლოდ ეს თუა შენი პირობა, ჩემი იმედი გქონდეს, სოკრატე.

ს ო კ რ ა ტ ე

მაშ, დღეის იქით გეცოდინება, რომ არ არსებობს არც ერთი ღმერთი, იმ სამის გარდა, რაც ჩვენთანაა – ქ ა ო ს ი, ე ნ ა

და ეს დ რ უ ბ ლ ე ბ ი.

ს ტ რ ე ფ ს ი ა დ ე

425 სხვებს მე დღეიდან ხმასაც არ გავცემ, ღმერთებს ჩირადაც აღარ ჩავაგდებ,

მსხვერპლს არ შევწირავ და არც ზედაშეს აღარ წავუქცევ,

არც მუშკ-ამბრს ვუკმევ.

კ ო რ ი ფ ე ო ს ი

აბა, გვითხარი, რა გსურს, მოხუცო? უარს ვერაფრით

ველარ გაკადრებთ,

რაკი გვირწმუნე, ღმერთებად გვცანი, ცდილობ შეიცნო

ჭეშმარიტება.

ს ტ რ ე ფ ს ი ა დ ე

ო, დედოფლებო, მე სულ პატარა რამე მჭირდება, რომ ლაპარაკში

430 ყველას ვაჯობო და ამ საქმეში ჩამოვიტოვო ყველა ბერძენი.

კორიფეოსი

თუ ამას ითხოვ, მიიღებ კიდევ. ამიერიდან შენს მოსაზრებას ყველაზე დიდი წონა ექნება და გაიმარჯვებ ყველა კრებაზე.

სტრეფსიადე

მე არ მჭირდება უზარმაზარი იდეები და მოსაზრებები, მინდა, კანონი რომ შევაქციო და გავაცურო მევალები.

კორიფეოსი

⁴³⁵ მიიღებ, რასაც ასე ესწრაფვი; მართლაც არაფერს

დიდს არ მოითხოვ.

ნურაფრის დარდი ნულარ გექნება და ჩვენს მსახურებს ენდე უშიშრად.

სტრეფსიადე

სხვა გზა არცა მაქვს, უნდა მოგენდოთ, სანამ დამახრჩობს ეს გაჭირვება,

სანამ დამაქცევს ვალი, ცხენები ჯიშინი და უჯიშოები.

ახლა, როგორც სურთ, ისე მომექცნენ;

⁴⁴⁰ ჰა, მომინდვია ჩემი სხეული –

მცემეთ, მომკალით შიმშილ-წყურვილით,

მომსპეთ, გამყინეთ, ტყავი გამაძრეთ!

თუ დავუძვერი ვალებს, მიძახოს

ხალხმა, რაიც კი მოესურვება:

⁴⁴⁵ თავხედი, ყბედი, ურცხვი, ტუტუცი,

სამაგელი და ქოსატყუილა,

ყბის ამქცევი და ქვეყნის დამქცევი,

კანონის ჭია, თაღლითი, ფლიდი,

მატრაბაზი და აუტანელი,

⁴⁵⁰ ეშმაკი, ქლესა, გამოქექილი

და ღორმუცელა.

– ასე მიწოდონ, ოღონდ მასწავლეთ.

ახლა, რაცა გსურთ, ის გამიკეთეთ,

დემეტრეს ვფიცავ,

⁴⁵⁵ თუ საჭიროა, სიბრძნის მოყვარულთ

ჩემგან კუპატი დააკეპინეთ.

სოკრატე

ვაჟკაცობა ჰქონია მას,

სულდიდი და მზადმყოფია!

(სტრეფსიადეს) იცოდე,

⁴⁶⁰ თუ განათლდი, მოკვდავ ხალხში განგეთქმება სახელი.

ს ტ რ ე ფ ს ი ა დ ე

რა ვირწმუნო?

ს ო კ რ ა ტ ე

მთელი დრო ჩემთან გაატარე, –
კაცთ შორის ყველაზე უფრო შესაშური
ცხოვრებით იცხოვრებ.

ს ტ რ ე ფ ს ი ა დ ე

⁴⁶⁵ ამას ოდესმე მოვესწრები?

ს ო კ რ ა ტ ე

მაგაზე მეტსაც მოვესწრები,
შენთან მოვლენ და
დაგისხდებიან;
ისინი შენგან მოითხოვენ

⁴⁷⁰ შევლას და რჩევას,
როცა ექნებათ საქმეები
სასამართლოში.

ყველა ჩათვლის, რომ
მხოლოდ შენ ძალგიძს,

⁴⁷⁵ შესაფერისი რჩევა რამ მისცე.

კ ო რ ი ფ ე ო ს ი

აბა, მიიღე ეს ბერიკაცი და შეასწავლე, რასაც აპირებ,
რომ შეასწავლო, გამოჰკითხე და აზრის სიცხადე
გამოუცადე.

ს ო კ რ ა ტ ე

ახლა კი საკუთარ თავზე საუბარი
მოგიწევს, როგორც კი გავიგებ, ვინცა ხარ,

⁴⁸⁰ უმალ მოგიყენებ ახალ მანქანებას.

ს ტ რ ე ფ ს ი ა დ ე

რა ბრძანე? კოშკივით მიპირებ აღებას?

ს ო კ რ ა ტ ე

არა, გამოკითხვა უნდა ჩაგიტარო,
რათა შეგიმოწმო შენ მეხსიერება.

ს ტ რ ე ფ ს ი ა დ ე

ეგ ორნაირი მაქვს: ვინმეს თუ ვასესხე,
485 მახსოვს და არ მახსოვს, თვითონ თუ ვისესხე.

ს ო კ რ ა ტ ე

ისე, ლაპარაკი როგორ გეხერხება?

ს ტ რ ე ფ ს ი ა დ ე

ვალზე უარის თქმა მშვენივრად გამომდის.

ს ო კ რ ა ტ ე

სწავლას თუ შეიძლება?

ს ტ რ ე ფ ს ი ა დ ე

შენ ნუ გედარდება.

ს ო კ რ ა ტ ე

მაშ, ამაღლებულის შესახებ ერთ სიბრძნეს
490 გესვრი პირდაპირ და უნდა დაიჭირო.

ს ტ რ ე ფ ს ი ა დ ე

და მერმე მაგ სიბრძნეს ძალივით შევსანსლავ?

ს ო კ რ ა ტ ე

არა, უვიცია ეს კაცი, ველური.
ვშიშობ, ბერიკაცი, ცემა არ დაგჭირდეს.
ვინმემ რომ მიგბეგოს, რას იზამ?

ს ტ რ ე ფ ს ი ა დ ე

დავაცლი,

495 ცოტასაც მოვითმენ, მოწმეებს მოვუხმობ,
სასამართლოშიაც მივალ და ვუჩივლებ.

ს ო კ რ ა ტ ე

აბა, გაიხადე!

ს ტ რ ე ფ ს ი ა დ ე

რამე დაგიშავე?

ს ო კ რ ა ტ ე

აქ მხოლოდ შიშვლები შედიან, იცოდე.

ს ტ რ ე ფ ს ი ა დ ე

მე რა, გასაჩხრეკად ხომ არ შემოვდივარ?!

ს ო კ რ ა ტ ე

⁵⁰⁰ მოეშვი მიქარვას.

ს ტ რ ე ფ ს ი ა დ ე

ახლა ეს მითხარი,

თუკი მოვინდომებ და კარგად ვისწავლი,
შენს მოსწავლეთაგან ვის დავემსგავსები?

ს ო კ რ ა ტ ე

სულმთლად ქერეფონტის იერი გექნება.

ს ტ რ ე ფ ს ი ა დ ე

აბა, სანახევროდ მოვმკვდარვარ საწყალი.

ს ო კ რ ა ტ ე

⁵⁰⁵ მორჩი ლაყბობას და უკან გამომყევი,
ჩქარა, ნუ აყოვნებ!

ს ტ რ ე ფ ს ი ა დ ე

არა, ჯერ ჩამიდე

ხელში თაფლისკვერი! ისე მეშინია
შემოსვლის, როგორც რომ ჰადესში ჩავარდნის.

ს ო კ რ ა ტ ე

ჰე, რას იწურები სახლის წინ? შემოდი!

სოკრატე და სტრეფსიადე საფიქრალეთში შედიან.

პარაზასისი

კ ო რ ი ფ ე ო ს ი

⁵¹⁰ მაშ, წადი და გაიხარე
სიმამაცის გამო.

ბედნიერება მიეცეს

ამ კაცს, რამეთუ დაიდრა

ასაკის სიღრმეებისკენ

⁵¹⁵ და სურს, ახალი იდეით
აივსოს სულის საღარო

და ეზიაროს სიბრძნეს.

მაყურებლებო, მსურს, გულწრფელად გაგესაუბროთ.

ჩემს აღმზრდელს ვფიცავ, დიონისეს, სიმართლეს გეტყვით.

⁵²⁰ მე თქვენ მგონიხართ გონიერი მაყურებლები, –

ეს კომედია ჭკვიანური არის, იცოდეთ,

მე უკეთესი არაფერი დამიწერია.

ის უკვე ადრეც სიყვარულით გაგასინჯვინეთ,

ბევრი ვიშრომე, მაგრამ ბრიყვთა გამოისობით

⁵²⁵ დამარცხებული დავრჩი მაინც. – არ ვიყავ ღირსი!

სირცხვილი თქვენი, ბრძენო ხალხო, ვისთვის დავშვერი!

ბოლომდე მაინც ვერ გაგწირეთ, ჩემო კარგებო,

მე თქვენ მიყვარხართ და თქვენგანაც ხშირად მსმენია

ქება-დიდება «ჭკუისა» და «გარყვნილებისთვის».

⁵³⁰ მე ხომ ქალწული ვიყავი და მშობიარობის

ნება არ მქონდა, მაინც ვშობე, ბავშვი ვილაცამ

აიყვანა და თქვენ გაზარდეთ კეთილშობილად;

თქვენგან მივიღე ერთგულება და სიყვარული.

მოვიდა ჩემი კომედია ელექტრასავით:

⁵³⁵ მოვიდა, ემებს, ეგებ შეხვდეს ბრძენ მაყურებლებს;

იცნობს, როგორც კი დაინახავს, ძმის თმის კულულებს.

იგი ზნეობით წმინდა არის, თავადაც ხედავთ:

ტყავის ფალოსი ხომ არავის არა ჰკიდია,

რომელიც თავში წითელია, ბავშვებს აცინებს;

⁵⁴⁰ ეს კომედია არ დასცინის მელოტებს, კორდაქსს

აქ არ ცეკვავენ, არც მოხუცი არ დარბის ჯოხით,

ცემით და ტყეპით რომ შენიღბოს ცუდი ხუმრობა;

არავინ დაძრწის მაშხალიანი, არავინ ბღავის,

არა, ის მხოლოდ თავისსავე სიტყვებს ენდობა.

⁵⁴⁵ მეც, ამოდენა პოეტი ვარ, არ მომიშვია

თმები და თქვენი მოტყუება არც კი მიცდია –

სცენაზე მუდამ ახალ-ახალ იდეებს გაწვდით,

არც ერთი არ ჰგავს ერთმანეთს და ყველა სწორია.

როცა კლეონი ზეობდა, მაშინ მას მუცელში

⁵⁵⁰ ვურტყამდი ფეხებს და დავინდე, როცა წაიქცა.

ამათ კი ერთხელ ჰიპერბოლემ მისცა საბაბი, –

ფეხქვეშ გაიგეს ის საწყალიც და დედამისიც.

ყველას დაასწრო ევპოლისმა თავის «გარყვნილით»,

მე გამძარცვა და წამიხდინა მთელი «მხედრები»,

⁵⁵⁵ შიგ დედაბერიც შეათრია კორდაქსისათვის,

რომელიც შექმნა ფრინიქემ და ურჩხულმა შთანთქა.
მერმე ჰერმიპე მოუბრუნდა ამ ჰიპერბოლეს...
ახლაც ყველანი თავს ესხმიან კვლავ ჰიპერბოლეს,
რომ უბადრუკად მიემსგავსონ ჩემს სურათ-ხატებს.

⁵⁶⁰ ვისაც აცინებს უნიჭოთა ეს სისულელე,
ის ჩემს ქმნილებებს ვერ გაიგებს. ვინაც გაიგებს,
მას კი გონიერ მოაზროვნედ ჩათვლის მერმისი.

პ ი რ ვ ე ლ ი ნ ა ხ ე ვ ა რ გ უ ნ დ ი

^{ლა} ღმერთთაგან ზეცის გამგებელს,
დიდ ზევსს, მეუფეს, გუნდისკენ, –
⁵⁶⁵ ჩემსკენ მოვუხმობ პირველად.
სამთითის მპყრობელ პოსეიდონს,
დედამიწისა და მარილიან ზღვის შემარყეველს
უსასტიკესს;
ჩვენს სახელოვან მამასაც, წმინდა ეთერს,
⁵⁷⁰ ყველაფრისთვის სიცოცხლის მიმნიჭებელს,
ცხენთა მეუფეს, რომელიც
ბრწყინვალე სხივით ანათებს
მთელს დედამიწას, – უდიდესი არის ღმერთთათვის
და მოკვდავთათვის ეს ღვთაება.

პ ი რ ვ ე ლ ი ნ ა ხ ე ვ ა რ გ უ ნ დ ი ს წ ი ნ ა მ ძ ლ ო ლ ი

⁵⁷⁵ ეპირ. თქვენ მოგმართავთ, მაყურებლებს, მოგვაპყარით გონება.
არაფრად რომ არ ჩაგვაგდეთ, ახლა გკიცხავთ ამისთვის.
ყველა ღმერთზე უფრო მეტად ამ ქალაქზე ჩვენ ვზრუნავთ,
თქვენ კი მსხვერპლსაც არ გვწირავთ და ზედაშესაც
არ გვიქცევთ.

ჩვენ ხომ გიცავთ! თუკი ვინმეს მოუნდება ლაშქრობა
⁵⁸⁰ უგუნურად, მაშინ ვქუხვართ და წვიმასაც დავუშვებთ.
ღმერთებისთვის საძულველი როცა პაფლაგონელი
აირჩიეთ მხედართმთავრად, ჩვენ წარბები შევკარით,
საშინელი საქმე ვქენით, ვიელვეთ და ვიქუხეთ.
მთვარემ თვისი გზა დააგდო, მზემ თავისი ფითილი
⁵⁸⁵ გადამალა და გიბრძანათ, ამას ვერ ეღირსებით,
სანამ თქვენთან სტრატეგოსად იქნებაო კლეონი.
თქვენ კი მაინც აირჩიეთ... ალბათ, მართალს ამბობენ,
რომ სიბრიყვე დაეუფლა ამ ქალაქს და ღმერთები
თქვენს შეცდომებს წამდაუწუმ აქცევენო სიკეთედ;

590 ეს რომ მართლაც ასე არის, დაგიმტკიცებთ იოლად:
თუკი ამხელთ თაღლით კლეონს, ქურდობაში დაიჭერთ
და მექრთამე არამზადის კისერს ხუნდებს დაადებთ,
რაც კი ძველი ცოდვა გადევთ, იმავეწამსვე ისინი
ქალაქისთვის სასარგებლო რამედ გადაიქცევა.

მ ე ო რ ე ნ ა ხ ე ვ ა რ გ უ ნ დ ი

595 ანტოდაშენც შეეწიე, ფოიბოს,
დელოსის მკვიდრო, კინთიის
მაღალ მწვერვალის მპყრობელო;
600 შენ გაქვს სასახლე ეფესოსის,
იქ ლიდიელი ქალწულები თავს გევლებიან,
ბედნიერო;
შენაც მოდი, დედოფალო, ჩვენებურო,
შენ, ქალაქის მეუფეო, ათენა;
შენც, პარნასოსის მფლობელო,
ფიჭვების გამნათებელო,
ბაკხი ქალების წინამძღოლო სწორუპოვარო,
შენ, მხიარულო დიონისე!

მ ე ო რ ე ნ ა ხ ე ვ ა რ გ უ ნ დ ი ს წ ი ნ ა მ ძ ლ ო ლ ი

ანტეპირ. სწორედ ახლა, როცა აქეთ ვაპირებდი წამოსვლას,
გზად შემოგვხვდა ბადრი მთვარე, დაგვაბარა მოგვეძღვნა
გამარჯობა ათენისთვის, მოკავშირეებისთვის.

610 მერმე ბრძანა, გავბრაზდიო, თქვენგან დავიტანჯეო,
თუმცა ყველას გეხმარებით საქმით, არა სიტყვითო.
ჯერ ხომ თვეში ჩირაღდნისას დრაქმაზე მეტს გიზოგავთ,
სალამოს ხომ ამას ამბობთ, შინისკენ მიმავალნი:
«არ იყიდო ჩირაღდანი, ბიჭო, მთვარის შუქია».

615 მთვარე ამბობს: «მე ყველაფერს რიგიანად ვაკეთებ,
თქვენ კი დღეებს ცუდად მართავთ, თქვენ კი ურევთ
ყველაფერს»;

«ამას გარდა», – მითხრა მთვარემ, «ღმერთნი გადავიკიდე,
ბრაზდებიან, რადგან მუდამ შინ უმსხვერპლოდ მიდიან
და დათქმულ დროს ვერასოდეს ნახულობენ ზეიმებს;

620 თქვენ კი მსხვერპლის შეწირვის წილ სასამართლოს
აჩალებთ.

ხშირად, როცა ჩვენ, ღმერთები, მგლოვიარედ ვმარხულობთ,
როცა მწარედ დავტირივართ მემნონს ანდა სარპედონს,

მაშინ გვწირავთ სწორედ ღვინოს და სიცილსაც კი ბედავთ.
ამიტომაც, წელს რომ თქვენი ჰიპერბოლე დანიშნეთ,
⁶²⁵ ჩვენ გვირგვინი ჩამოვართვით; უკეთ ეცოდინება,
რომ დღეთა რიგს ცხოვრებაში მხოლოდ მთვარე განაგებს».

პირველი ეპისოდინი

შემოდის სოკრატე, უკან მოჰყვება სტრეფსიადე.

სოკრატე

ვფიცავ ამოსუნთქვას, ქაოსს და ჰაერსაც,
ასეთი ტეტია კაცი არ მინახავს,
არც – ასე უვიცი, ბრიყვი, გულმავიწყი!
⁶³⁰ რაღაც ეშმაკობას სწავლობდა, მეგონა
და სულ დაივიწყა, სანამ დაისწავლა.
გარეთ გამოვუხმობ ახლა, სინათლეზე.
სად ხარ, სტრეფსიადე? ლოგინით გამოდი.

სტრეფსიადე

ლოგინს არ მითმობენ ეს ბაღლინჯოები.

სოკრატე

⁶³⁵ იჩქარე, გამოდი, მისმინე.

სტრეფსიადე

მოვედი.

სოკრატე

მითხარი, რა გინდა ახლა აითვისო
ისეთი, რაც დღემდე არ შეგისწავლია?
რა გინდა, მეტრი თუ რიტმი და სიტყვები?

სტრეფსიადე

მეტრი შემასწავლე, თორემ მეაღაფემ
⁶⁴⁰ ორიოდ ქენიკით მაინც მომატყუა.

სოკრატე

მე ეგ არ მიკითხავს. რომელი საზომი
მოგწონს, ტეტრამეტრი გიჯობს თუ ტრიმეტრი?

სტრეფსიადე

მე მგონი, ჩარეჟი სუყველას სჯობია.

სოკრატე

მიჰქარავ!

სტრეფსიადე

თუ გინდა, დავდოთ სანაძლეო,

⁶⁴⁵ ჩარევი სწორედ რომ გახლავს ტეტრამეტრი.

სოკრატე

ყორნებს წაუღიხარ, ჩლუნგო, უსწავლელო!

ეგებ აჯობოს, რომ რიტმი შეისწავლო?

სტრეფსიადე

მერედა, რა თავში ვიხალო ეგ რიტმი?

სოკრატე

ეს დაგეხმარება ურთიერთობაში,

⁶⁵⁰ იმწუთას გაიგებ, რომელი რიტმია,

ენოპლიისა თუ დაქტილის მიხედვით.

სტრეფსიადე

დაქტილის მიხედვით? – ეგ ვიცი.

სოკრატე

გვიბრძანე.

სტრეფსიადე

დაქტილი რა არის, თითი არ ბრძანდება?

თითი კი ვიცოდი უკვე ჩვილობაშიც.

სოკრატე

⁶⁵⁵ ბრიყვი ხარ, რეგვენი!

სტრეფსიადე

არა, უბედურო,

ამათი შესწავლა არ მინდა!

სოკრატე

მაშ რისი?

სტრეფსიადე

ძალიან მჭირდება ტყუილის შესწავლა.

სოკრატე

მაგრამ მანამდე ხომ სხვაც უნდა ისწავლო,
თუნდაც მამრობითი სქესის გამოცნობა.

სტრეფსიადე

⁶⁶⁰ მაგაზე ადვილი რა არის, ბატონო! –
ეს ცხვარი, ხარიო, თხა, ძაღლი, ქათამი.

სოკრატე

ხომ ხედავ, რა მოგდის? ქათამს ხომ დედალსაც
ემახი, მამალსაც ქათამად მისახელებ.

სტრეფსიადე

რას ამბობ?

სოკრატე

შენ არ თქვი ძაღლი და ქათამი?

სტრეფსიადე

⁶⁶⁵ ვფიცავ პოსეიდონს! აბა, რა ვუწოდო?

სოკრატე

დედალს – ქათამეა, მამალს – ქათამოსი.

სტრეფსიადე

მომწონს «ქათამეა», ჰაერს გეფიცები:
აი, ამ ნასწავლი სიბრძნისთვის, გპირდები,
ვარცლსაც კი აგივსებ ფქვილით სულ პირთამდე.

სოკრატე

⁶⁷⁰ ვარცლი რომ გამოთქვი ახლა მამრობითად,
ხომ მდედრობითია!

სტრეფსიადე

როგორ, მამრობითად
გამოვთქვი მე «ვარცლი?»

სოკრატე

სწორედაც! გამოთქვი,
როგორც «კლეონიმე».

სტრეფსიადე

ეს როგორ? მითხარი.

სოკრატე

ერთგვარად გამოგდის ვარცლიც, კლეონიმეც.

სტრეფსიადე

⁶⁷⁵ მაგრამ კლეონიმეს ვარცლი არ ჰქონია,
ცომსაც მრგვალ ქვიჯაში ზელდა გამუდმებით...
მაშ, როგორ ვუწოდო?

სოკრატე

როგორ და სოსტრატეს
როგორც მოუხმობდი: «ვარცელა» უწოდე.

სტრეფსიადე

ეს მდედრობითია?

სოკრატე

რა საკითხავია?

სტრეფსიადე

⁶⁸⁰ იქნება «ვარცელა», როგორც «კლეონიმე».

სოკრატე

ახლა სახელებით უნდა გაარჩიო
შენ მამრობითეზიც და მდედრობითეზიც.

სტრეფსიადე

ვიცი, მდედრობითი რაცაა.

სოკრატე

გვითხარი.

სტრეფსიადე

ლისილა, კილინა, მირა, დემეტრია.

სოკრატე

⁶⁸⁵ და მამრობითეზი?

სტრეფსიადე

ათიათასია:

თუნდაც ფილოქსენე, ანდა ამინია.

სოკრატე

შე ბრიყვო, ესენი მამრობითეზია?!

ს ტ რ ე ფ ს ი ა დ ე
რატომაც არაო?

ს ო კ რ ა ტ ე

ეი, რას მეუბნები?!

აბა, ამინია რომ შეგხვდეს, რას ეტყვი?

ს ტ რ ე ფ ს ი ა დ ე

⁶⁹⁰ როგორ თუ რას ვეტყვი – აქეთ, ამინია!

ს ო კ რ ა ტ ე

ხომ ხედავ, ქალივით მოუხმობ «მამრობითს».

ს ტ რ ე ფ ს ი ა დ ე

სწორიც ვარ, ღმერთმანი, ჯარში არ მსახურობს.

რად მინდა, ვისწავლო, რაც იცის სუყველამ?

ს ო კ რ ა ტ ე

ო, არა, ღმერთმანი, დაწევი.

ს ტ რ ე ფ ს ი ა დ ე

და რა ვქნა?

ს ო კ რ ა ტ ე

⁶⁹⁵ რამე მოიფიქრე იმ შენს საქმეთაგან.

ს ტ რ ე ფ ს ი ა დ ე

არა, გევედრები, ამაზე არ მინდა,
მომეცი ნებართვა, მიწაზე ვიფიქრო.

ს ო კ რ ა ტ ე

ეს არ შეიძლება.

ს ტ რ ე ფ ს ი ა დ ე

ვაი, მე ბედკრული

ვუხდი გადასახადს დიდ-დიდ ბაღლინჯოებს.

სოკრატე საფიქრალეთში შედის, სტრეფსიადე წვება.

პ ი რ ვ ე ლ ი ნ ა ხ ე ვ ა რ გ უ ნ დ ი

⁷⁰⁰ სტრ. იფიქრე კარგად, თავს დაუკვირდი, საკუთარ აზრებს

თავი მოაზი

სასწრაფოდ. თუკი გაგიჭირდება,

მეორე ფეხზე

705 გადაიტანე აზრი, თვალს კი ძილს ნუ მიაკარებ.

ს ტ რ ე ფ ს ი ა დ ე

ვაიმე, ვაიმე!

კ ო რ ი ფ ე ო ს ი

რა გჭირს, რა გაწამებს?

ს ტ რ ე ფ ს ი ა დ ე

დავიღუპე უბედური,

710 საგებლიდან კორინთელნი გამოძვრნენ და დამკვინეს.

დამიგლიჯეს ფერდები,

სული ამომაცალეს,

დამიქაჩეს კვერცხები,

გამომთხარეს საჯდომი,

715 დავიღუპე!

კ ო რ ი ფ ე ო ს ი

უკვე ხომ ძალიან არ გტკივა?

ს ტ რ ე ფ ს ი ა დ ე

რა არ მტკივა?! როცა ჩემი

ფულიც გაქრა, ფერიც გაქრა,

სულიც გაქრა, ხამლიც გაქრა

720 და ამ უბედურებისგან

ძილიც გაქრა, რულიც გაქრა

ცოტაც კიდევ – მეც გავქრები.

მეორე ეპისოდონი

საფიქრალეთიდან გამოდის ს ო კ რ ა ტ ე.

ს ო კ რ ა ტ ე

შენ ეი, რას შვრები? არ ფიქრობ?

ს ტ რ ე ფ ს ი ა დ ე

მე? ვფიქრობ,

ვფიცავ პოესიდონს.

ს ო კ რ ა ტ ე

და რა მოიფიქრე?

ს ტ რ ე ფ ს ი ა დ ე

⁷²⁵ რაც გადამარჩენდა ბალღინჯოებისგან.

ს ო კ რ ა ტ ე

წადი, დაიკარგე!

ს ტ რ ე ფ ს ი ა დ ე

უკვე დავიკარგე.

ს ო კ რ ა ტ ე

აქ რას მენაზები! კარგად გაეხვიე.

მზაკვრული გონებით უნდა გამოძებნო
რამე ეშმაკობა.

ს ტ რ ე ფ ს ი ა დ ე

ვინღა ჩამომიგდებს

⁷³⁰ ამ ტყავში რაიმე ეშმაკურ ნააზრევს?

პაუზა.

ს ო კ რ ა ტ ე

ახლა კი დავხედო ერთი, რას აკეთებს.
რა, გმინავს?

ს ტ რ ე ფ ს ი ა დ ე

მე? არა, აპოლონს ვფიცავარ.

ს ო კ რ ა ტ ე

გაქვს რამე?

ს ტ რ ე ფ ს ი ა დ ე

ღმერთმანი, არა.

ს ო კ რ ა ტ ე

არაფერი?

ს ტ რ ე ფ ს ი ა დ ე

არა, თუ არ ჩავთვლით ასოს მარჯვენაში.

ს ო კ რ ა ტ ე

⁷³⁵ ისევ გაეხვიე, რამე მოიფიქრე.

ს ტ რ ე ფ ს ი ა დ ე

რაზე მოვიფიქრო? მითხარი, სოკრატე.

სოკრატე

შენ თვითონ რაც გინდა, იმაზე იფიქრე.

სტრეფსიადე

ათასჯერ გითხარი, ვალის ამბავია,
ვალების გადახდა არ მინდა, სოკრატე.

სოკრატე

⁷⁴⁰ მიდი, გაეხვიე და ისევ ჩაღრმავდი
ფიქრებში; დაშალე საქმე ნაწილებად
და ისე განსაჯე.

სტრეფსიადე

ო, რა მეშველება!

სოკრატე

დამშვიდდი. აზრებში თუკი გაიხლართე
თავი დაანებე, მოშორდი; ხელახლა
⁷⁴⁵ უნდა დაუბრუნდე და აწონ-დაწონო.

სტრეფსიადე

სოკრატე, ძვირფასო!

სოკრატე

რას იტყვი, მოხუცო?

სტრეფსიადე

ვახშზე მომივიდა აზრი უმზაკვრესი.

სოკრატე

კარგია, გვაჩვენე.

სტრეფსიადე

აბა, შეაფასე:

⁷⁵⁰ ვინმე ჯადოქარი, ვთქვათ, თესალიელი
რომ მოვისყიდო და მთვარე მოვიტაცოთ,
მრგვალ სკივრში ჩავაგდო, ასე გადავმალო
ძვირფას სარკესავით და ვუყარაულო?

სოკრატე

რას მოგცემს?

ს ტ რ ე ფ ს ი ა დ ე

როგორ თუ რას მომცემს, სოკრატე?!
მთვარე არასოდეს აღარ ამოვა და

⁷⁵⁵ ვალს არ გადავიხდი.

ს ო კ რ ა ტ ე

ვითომ რატომო?

ს ტ რ ე ფ ს ი ა დ ე

ვანში ხომ თვეობით იზრდება, ამიტომ.

ს ო კ რ ა ტ ე

კარგია! ახლა ეს ამბავიც მიბრძანე:
თუ ხუთტალანტიან სარჩელს შეიტანენ,
როგორ აირიდებ თავიდან, მითხარი.

ს ტ რ ე ფ ს ი ა დ ე

⁷⁶⁰ როგორ? ეგ არ ვიცი, უნდა მოვიფიქრო.

ს ო კ რ ა ტ ე

დიდი ტვინის ჭყლეტაც არ ვარგა, იცოდე,
მიუშვი გონება, ჰაერში ავიდეს
ფეხზე ძაფგამობმულ ოქროს ხოჭოსავით.

ს ტ რ ე ფ ს ი ა დ ე

ვიცი, სასამართლო როგორც ავიცილო,

⁷⁶⁵ შენც მოგეწონება ეს გზა.

ს ო კ რ ა ტ ე

რომელია?

ს ტ რ ე ფ ს ი ა დ ე

წამლის გამყიდველთან იმ ქვას ხომ შევიძენ,
ლამაზი რომაა, ბრჭყვიალა, რომლითაც
ცეცხლი აინთება?

ს ო კ რ ა ტ ე

ცეცხლის ქვას გულისხმობ?

ს ტ რ ე ფ ს ი ა დ ე

სწორედაც. რას იტყვი, ეგ რომ ავილო და

⁷⁷⁰ გადაწყვეტილებას როცა ჩაიწერენ,

გვერდზე გადამდგარმა სხივი დავიჭირო,
ამოვწვა, რაცაა ჩემზე ჩაწერილი?

სოკრატე

ბრძნულია, ქარიტებს ვფიცავ!

სტრეფსიადე

მიხარია,

რომ ხუთი ტალანტის საქმე მოვიხსენი.

სოკრატე

⁷⁷⁵ მაშ ახლა ამასაც გაეცი პასუხი:
თავს როგორ დაიძვრენ სასამართლოსაგან,
თუ დამნაშავე ხარ და მოწმეც არა გყავს?

სტრეფსიადე

ძალიან იოლად.

სოკრატე

გვითხარი.

სტრეფსიადე

ახლავე:

როცა უკანასკნელ საქმეს გაარჩევენ,
⁷⁸⁰ მე გავიქცევი და თავსაც ჩამოვიხრჩობ.

სოკრატე

მიჰქარავ!

სტრეფსიადე

რას ამბობ, ღმერთებს გეფიცები,
მკვდრისგან ხომ ვერავინ მოითხოვს სამართალს?!

სოკრატე

მიჰქარავ! წაბრძანდი, მე შენ ვერ გასწავლი.

სტრეფსიადე

ღმერთების სახელით, ნუ იზამ სოკრატე!

სოკრატე

⁷⁸⁵ როგორ თუ ნუ ვიზამ, ყველაფერს ივიწყებ!
დღეს რა გაქვს ნასწავლი, პირველი რა იყო?

ს ტ რ ე ფ ს ი ა დ ე

ჰო მართლაც, პირველი რა იყო, პირველი...
რაშია ც ფქვილს ზელენ, ის იყო? პირველი...
ვაიმე, რა იყო?

ს ო კ რ ა ტ ე

ყორნებს წაუღიხარ,
790 უგულმავიწყესო, ბრიყვო ბერიკაცო!

ს ტ რ ე ფ ს ი ა დ ე

ვაი, მე უბედურს რაღა მეშველება?!
ვერა, ვერ ვისწავლე ეს ენის ტრიალი!
რამე ჭკვიანური მირჩიეთ, ღრუბლებო!

კ ო რ ი ფ ე ო ს ი

გვისმინე, მოხუცო: ჩვენ ამას გირჩევდით,
795 შვილი გეყოლება უკვე წამოზრდილი,
ის გამოაგზავნე, შენს ნაცვლად ისწავლოს.

ს ტ რ ე ფ ს ი ა დ ე

კი, კი მყავს ვაჟკაცი კარგი და კეთილი,
მაგრამ რა გავაწყო, სწავლა რომ არ უნდა?

კ ო რ ი ფ ე ო ს ი

შენც უთმენ?

ს ტ რ ე ფ ს ი ა დ ე

კარგი და მაგარი ბიჭია,
800 თუმცა დედამისის შვილია, რას ვიზამ?
წავალ, გამოვგზავნი. თუკი არ ისურვა,
სხვა რაღა დამრჩება? – სახლიდან გავაგდე.

(სორკატეს)

შინ შედი, ცოტა ხანს უნდა დამელოდო.

სტრეფსიადე გადის.

მ ე ო რ ე ნ ა ხ ე ვ ა რ გ უ ნ დ ი

(სოკრატეს)

805 ანტ. თუ ხვდები, რამდენ სიკეთეს იღებ ჩვენგან, ღმერთთაგან,
ღრუბელთაგან?
ხომ ყველაფერი მზადაა ახლა,
რასაც ინებებ!

810 ხომ გააგიჟე ეს კაცი ნაღდად და აურიე ტვინი?
რაკი დააბი, გაკრიჭე კიდევ!
უნდა იჩქარო,
ასეთმა საქმემ
შეტრიალება იცის უკუღმა.

მესამე ეპისოდიონი

ს ტ რ ე ფ ს ი ა დ ე და ფ ი დ ი პ ი დ ე სახლიდან გამოდიან.

ს ტ რ ე ფ ს ი ა დ ე

ო, ნისლს გეფიცები, აქ ვეღარ დარჩები,

815 წადი მეგაკლესთან, სვეტები შეჭამე.

ფ ი დ ი პ ი დ ე

ვაი, უბედურო, ეს რა დაგმართნია,
ჭკუაზე არა ხარ, ვფიცავ ოლიმპიელს.

ს ტ რ ე ფ ს ი ა დ ე

ოლიმპიელიო! ღმერთო, რა ბრიყვია!
ამოდენაა და ზევსი სწამს ჯერ კიდევ!

ფ ი დ ი პ ი დ ე

820 ნეტავ, რა გაცინებს?

ს ტ რ ე ფ ს ი ა დ ე

სწორედ ეგ მაცინებს,

ბავშვი რომ ბრძანდები და გჯერა ზღაპრების.

ერთი, აქ მობრძანდი, გაიგე ამბები,

ისეთებს გაიგებ, რომ კაცი გახდები,

ოღონდ ეს არავის არ უთხრა, იცოდე.

ფ ი დ ი პ ი დ ე

825 მოვედი.

ს ტ რ ე ფ ს ი ა დ ე

ახლახან ზევსი დაიფიცე?

ფ ი დ ი პ ი დ ე

დიახ, დავიფიცე!

ს ტ რ ე ფ ს ი ა დ ე

სწავლა სიკეთეა!

ზეესი არ არსებობს.

ფ ი დ ი პ ი დ ე

მაშ, ვინლა არსებობს?

ს ტ რ ე ფ ს ი ა დ ე

გრიგალი, რომელმაც ზეესი გააძევა.

ფ ი დ ი პ ი დ ე

ნეტავ, რას მიჰქარავ?

ს ტ რ ე ფ ს ი ა დ ე

იგოდე, ასეა.

ფ ი დ ი პ ი დ ე

⁸³⁰ ვინ თქვა ეს?

ს ტ რ ე ფ ს ი ა დ ე

სოკრატემ ბრძანა, მელოსელმა
და რწყილის გზა-კვალის მცოდნე ქერეფონტმა.

ფ ი დ ი პ ი დ ე

შენ ასეთ გიჟებთან მოხვდი და იჯერებ
მაგ ცოფიანების ბჟუტურს?

ს ტ რ ე ფ ს ი ა დ ე

წესიერად!

⁸³⁵ ცუდი არაფერი არ მითხრა მაგ ხალხზე,
ხალხს ტვინი ასკდება! მომჭირნეობისგან
თმებსაც არ იკრეჭენ, აღარც ნელსაცხებელს
იცხებენ, უარი უთხრეს აბანოსაც.
შენ კი ჩემს ცხოვრებას ხაზი გადაუსვი.
სასწრაფოდ მიბრძანდი და რამე ისწავლე!

ფ ი დ ი პ ი დ ე

⁸⁴⁰ მაგათგან რაიმე წესიერს ვისწავლი?

ს ტ რ ე ფ ს ი ა დ ე

მაგათგან ისწავლი, რაც სიბრძნე არსებობს.
გაიგებ, ბრიყვი რომ ბრძანდები, უგნური.
აბა, მომიცადე, ახლავე გამოვალ.

სახლში შედის.

ფ ი დ ი პ ი დ ე

(თავისთვის)

სულ გაგიჟებულა, რაღა მეშველება!

⁸⁴⁵ ჯერ სასამართლოში მივიდე პირდაპირ,
თუ ჯობს, მეკუბოვეს მოვუხმო, ნეტავი?

სახლიდან გამოდის ს ტ რ ე ფ ს ი ა დ ე და დედალ-მამალი ქათამი გამოჰყავს.

ს ტ რ ე ფ ს ი ა დ ე

მამ ვნახოთ. ამას რას ეძახი, მითხარი.

ფ ი დ ი პ ი დ ე

ქათამს.

ს ტ რ ე ფ ს ი ა დ ე

ბრწყინვალეა. ამას რას ეძახი?

ფ ი დ ი პ ი დ ე

ქათამს.

ს ტ რ ე ფ ს ი ა დ ე

ერთნაირად ორივეს, სულელო?

⁸⁵⁰ მეტი არ გაბედო! ამას დაუძახო
უნდა «ქათამეა», იმას «ქათამოსი».

ფ ი დ ი პ ი დ ე

როგორ, «ქათამეა?» აი, ეს სიმართლე
ისწავლე, მამიკო, გოლიათებისგან?

ს ტ რ ე ფ ს ი ა დ ე

⁸⁵⁵ სხვაც ბევრი ვისწავლე, მაგრამ ყველაფერი
წელთა სიმრავლისგან სულ გადამავიწყდა.

ფ ი დ ი პ ი დ ე

და ამას შესწირე შენი მოსასხამიც?

ს ტ რ ე ფ ს ი ა დ ე

ეგ კი არ შევწირე, ეგ «გადავიაზრე».

ფ ი დ ი პ ი დ ე

ბრიყვო, ფეხსაცმელი მაინც რა უყავი?

ს ტ რ ე ფ ს ი ა დ ე

პერიკლეს არ იყოს, «ხამდა და დავლუპე».

860 წამოდი, წამოდი, მამას დაუჯერე
და მერმე, თუ გინდა, შეცდი, მე რა მეთქმის!
ექვსი წლის იყავი, ძლივს რომ ბუტბუტებდი,
მოსამართლეობის ობოლი ავიდე,
იმით მაყიდინე ეტლი სათამაშო...

ფ ი დ ი პ ი დ ე

865 დრო რომ გამოხდება, ინანებ, იცოდე.

ს ტ რ ე ფ ს ი ა დ ე

მომწონს, რომ მიჯერებ.

(საფიქრალეთის კარს უკაკუნებს)

გამოდი, სოკრატე,

შენთან მოვიყვანე ეს ჩემი ვაჟკაცი,
ძლივს, ძლივს დავითანხმე.

გამოდის ს ო კ რ ა ტ ე.

ს ო კ რ ა ტ ე

ჯერ კიდევ ბალღია,

დაკიდულ კალათში ჯერ არ გამოცდილა.

ფ ი დ ი პ ი დ ე

870 მე მგონი, შენ თვითონ ჩამოეკიდები.

ს ტ რ ე ფ ს ი ა დ ე

ყორნებს წაუღიხარ! ლანძღავ მასწავლებელს?

ს ო კ რ ა ტ ე

ჩამოეკიდეო! რა ხამად გამოთქვა,

ფართოდ დაღებული პირით, რა ბრიყვულად?!

ამან აიცილოს უნდა სასამართლო,

875 უნდა დაამარცხოს მოსარჩელები?

თუმცა ჰიპერბოლემ ტალანტად ისწავლა.

ს ტ რ ე ფ ს ი ა დ ე

ნუ ფიქრობ, ისწავლის, ჭკვიანი ბიჭია.

ეს სულაც პატარა ბავშვი ბრძანდებოდა,

სახლებს რომ ძერწავდა და გემებს ჩორკნიდა,

880 ტყავისგან პატარა ეტლებს აკეთებდა,

ხოლო ბროწეულის კანისგან – ბაყაყებს.

ამან რომ ორივე სიტყვა შეისწავლოს,

როგორც უკეთესი, ისე უარესი,
მტყუანიც რომ იყოს, მაინც გაიმარჯვებს.

⁸⁸⁵ სიმართლე თუ არა, ტყუილი ისწავლოს.

სოკრატე

თვითონვე ისწავლოს ამ ორი სიტყვიდან,
მე უნდა დაგტოვოთ.

სტრეფსიადე

ეს ერთი გახსოვდეს,
სიმართლე იოლად უნდა დაამარცხო.

მეოთხე ეპისოდინი

კალათებით, საბრძოლო მამლებივით შემოჰყავთ სიმართლე და ტყუილი.

სიმართლე

აქ გამოვრძანდი და დაენახვე

⁸⁹⁰ ჩვენს მაყურებელს, რა თავხედიც ხარ.

ტყუილი

გამოვრძანდები, რაკი შენ გინდა
და დაგამარცხებ ორიოდ სიტყვით.

სიმართლე

ოჰო! ვინა ხარ?

ტყუილი

სიტყვა.

სიმართლე

ტყუილი!

ტყუილი

რომ დაგამარცხებ, ჩემზე იტყვიან,

⁸⁹⁵ ეს სჯობიაო.

სიმართლე

ბრძნულს რაღას იზამ?

ტყუილი

სულ ახალ-ახალ აზრებს მოგართმევთ.

ს ი მ ა რ თ ლ ე

ჰო, ეგ აზრები ჰყვავიან ახლა
ამ სულელელებში.

ტ ყ უ ი ლ ი

არა, ბრძენ ხალხში.

ს ი მ ა რ თ ლ ე

გაგანადგურებ!

ტ ყ უ ი ლ ი

⁹⁰⁰ რას მიზამ, ერთი?

ს ი მ ა რ თ ლ ე

სიმართლეს გეტყვი.

ტ ყ უ ი ლ ი

მე კი სანაცვლოდ პირში მოგახლი,
რომ არ არსებობს ქვეყნად სიმართლე.

ს ი მ ა რ თ ლ ე

არ არსებობსო?

ტ ყ უ ი ლ ი

აბა, სად არის?

ს ი მ ა რ თ ლ ე

ღმერთებთანაა.

ტ ყ უ ი ლ ი

⁹⁰⁵ მაშ, სიმართლე და სამართალია,
მამამისი რომ შებორკა ზევსმა?
მითხარი!

ს ი მ ა რ თ ლ ე

მოდის

უბედურება! ტაშტი მომეცით.

ტ ყ უ ი ლ ი

შე ჰკუასუსტო ბეხრეკო, შენა!

ს ი მ ა რ თ ლ ე

შენ კი – გარყვნილო და უსირცხვილოვ!

ტყუილი

⁹¹⁰ რა? ვარდი ხარო?

სიმართლე

ტაკიმასხარავ!

ტყუილი

გვირგვინსაც მადგამ?

სიმართლე

და მამისმკვლელო!

ტყუილი

ოქროთი მფერავ და ვერც კი ხვდები.

სიმართლე

მაგ «ოქროს» უწინ ტყვიას ვეძახდით!

ტყუილი

ახლა ეგ ჩემთვის სამკაულია.

სიმართლე

⁹¹⁵ რა თავხედი ხარ!

ტყუილი

შენ კი ბებერი!

სიმართლე

შენს გამო სწავლა

არავის უნდა ყმაწვილკაცთაგან.

მალე გაიგებს მთელი ათენი,

რა სისულელეს ასწავლი ბავშვებს.

ტყუილი

⁹²⁰ რა ბინძური ხარ!

სიმართლე

შენ ხომ «სუფთა» ხარ!

არ გახსოვს, ადრე რომ მათხოვრობდი,

ტელეფე ვარო, მისიელიო,

ჩანთიდან აზრებს

ამოიღებდი და იმათ ღრღნიდი?

ტყუილი

⁹²⁵ ვაიმე, სიბრძნევ!

სიმართლე

ვაი, სიგიჟე!

ტყუილი

რაო, გაწუხებს?

სიმართლე

ვაი შენს ქალაქს,

რომელიც შენით

რყვნის და აფუჭებს ახალგაზრდობას!

ტყუილი

(ფიდიპიდეზე მიუთითებს)

ასწავლი, რომ ხარ კრონოსის დროის?

სიმართლე

⁹³⁰ რად არ ვასწავლი, თუკი ხსნას ეძებს

და ლაყბობაზე არ კარგავს ჭკუას?

ტყუილი

(ფიდიპიდეს)

აქ მო, ამან კი ჭკუა დაკარგოს.

სიმართლე

იტირებ, ხელიც რომ დააკარო!

ჩხუბობენ.

კორიფეოსი

შეწყვიტეთ ჩხუბი, ლანძღვა-გინება,

⁹³⁵ ჯობს, რომ გვიჩვენოთ,

უწინ რა იყო, ერთმა მოგვითხროს,

რას ასწავლიდა, მეორემ ბრძანოს,

ახლა რა არის, რომ მოგისმინოთ

ამან და თვითონ ამოგირჩიოთ.

სიმართლე

მე თანახმა ვარ.

ტყუილი

მეც თანახმა ვარ.

კორიფეოსი

⁹⁴⁰ მაშ, ვინ დაიწყებს ახლა ლაპარაკს?

ტყუილი

ამან დაიწყოს.

მას შემდეგ, რაც ეს ილაპარაკებს,

ახალი სიტყვით, ახალი აზრით

გავანადგურებ.

⁹⁴⁵ ბოლოს და ბოლოს, თუ იბუზღუნებს,

სახეს და თვალებს

კრაზანებივით ამოუჭამენ

ჩემი აზრები – დაილუპება.

პირველი აგონი

პირველი ნახევარგუნდი

სტრ. ⁹⁴⁹ ახლა ამ ორმა უნდა გვაჩვენოს ბრწყინვალე

სიტყვით და აზრით, ბრძნული გამონათქვამებით,

რომელი უფრო მაგარი ბრძანდება სიტყვა-პასუხში.

⁹⁵⁵ სიბრძნე დიდ საფრთხეში გახლავთ ჩავარდნილი ახლა,

რადგან ჩემს მეგობრებს შორის უდიდესი შეჯიბრი იწყება.

კორიფეოსი

(სიმართლეს)

ეპირ. ვინაც გვირგვინით შეამკე ძველთა კეთილი ზნე და კეთილი საქმე,

⁹⁶⁰ ხმა ამოიღე, როგორც გინდა და საკუთარ თავზე გვიამბე რამე.

სიმართლე

მაშ, მოგახსენებთ იმ ძველ აღზრდაზე, რომელიც იყო

ძველ დროებაში,

როცა ვამბობდი მხოლოდ სიმართლეს და მოკრძალება

მერქვა სახელად.

ჯერ ერთი, ვერსად გაიგონებდი ბავშვის ტირილის

ხმას ვერასოდეს,

მწყობრი ნაბიჯით გაუდგებოდნენ გზას მასწავლებელ

კითარისტისკენ,

⁹⁶⁵ ტანზე ჩაცმასაც ვერ გაბედავდნენ, თუნდ ხვავრიელად, უხვად ეთოვა.

ისიც სიმღერას შეასწავლიდა და გაისმოდა შეუჩერებლივ

«პალასი მძლავრი, ქალაქთმმუსვრელის», «შორს მიმავალი

ძახილის» ხმები,

აგუგუნებდნენ იმ ჰარმონიას, მათი მამები რასაც მღეროდნენ.

თუკი ვიღაცა ტაკიმასხარა იანცებდა და ხმას აურევდა,
970 ან დაიწყებდა, როგორც ფრინისი, სიმღერის განზრახ
დამახინჯებას,
დაიჭერდნენ და მაგრადაც სცემდნენ, როგორც მუზების
შეურაცხყოფელს.
პალესტრაში რომ აღმოჩნდებოდნენ, ფეხებს ერთმანეთს
მიატყუებდნენ
ჩვენი ბავშვები, რომ სარცხვინელი მათ უეცრად არ
გამოსჩენოდათ.

975 და მერმე, როცა წამოდგებოდნენ, ქვიშაზე კვალსაც არ
დატოვებდნენ,
რომ არ ეფიქრათ შეყვარებულებს მათი სხეულის სილამაზეზე.
რომელი ბავშვი გაბედავდა და ჭიპს ნელსაცხებლით დაიზილავდა!
ნაზად ჰყვავდა ბავშვური ღინღლი, ვით გაზაფხულზე
ვაშლის ყვავილი.

ხმასაც არავინ არ ინაზებდა და კაცებს ისე არ მიმართავდა,
980 თავისთვის არვინ არ მაჭანკლობდა, თვალების ნაბვით არ დადიოდა;
სადილზე ბოლოკს ვერ მოჰკიდებდა ხელს უფროსების
დაუკითხავად,
ველარც ნიახურს ვერ აიღებდა, ვერც კამის გემოს ვერ გაიგებდა,
ვერც თევზს შეჭამდა, ვერც შაშვს დახრავდა, ვერც ფეხზე ფეხს
ვერ გადაიდებდა.

ტყუილი

ო, ძველთაძველი დიპოლიები, კუტკალიებით სავსე ამბები,
985 კეკიდები და ბუფონიები...

სიმართლე

სწორედ ამათი მოშველიებით
დაავაჟკაცა ოდესღაც ჩემმა აღზრდამ მარათონს მებრძოლი ხალხი.
შენ კი რა ჰქენი? ახლანდელელები სულ შეახვიე ქიტონებში და
პანათენეებს ველარ ვუყურებ, ფარს ასოს წინ რომ დააჭერინებ
და უსირცხვილოდ ასე აცეკვებ, ტრიტოგენიას არ ერიდები.
(ფიდიპიდეს)

990 აბა, დაფიქრდი, ჩემო ბიჭუნა, მე ამირჩიე, მართალი სიტყვა –
და შეიძულე აგორის ხმაურს, არ გაიხედავ აბანოსაკენ.
რაც სირცხვილია, თავს აარიდე, ხოლო დაცინვა
რისხვით აგანთებს,
როგორც კი უფროსს თვალს მოჰკრავ სადმე, წამოდგები და
ადგილს დაუთმო.

მშობლებს სიტყვასაც არ შეუბრუნებ, და არც ურიგო საქმეს ჩაიდენ,
⁹⁹⁵ მერე სირცხვილსაც ღმერთად დაისვამ და ქანდაკებას
გამოუძერწავ,

ქალებსაც აღარ შეუვარდები და წინ პირლია არ დაუდგები,
კახპისგან ვაშლსაც აღარ აიღებ, რომ არ გაგიტყდეს
ხალხში სახელი.

მამასთან ხმასაც აღარ აუწევ და «ბებეროსაც» არ დაუძახებ,
არ შეურაცხყოფ მის ასაკს, ვინაც გამოგზარდა და კაცად გაქცია.

ტყუილი

¹⁰⁰⁰ ო, დიონისეს გაფიცებ, ბიჭო, არ დაუჯერო, თორემ, მერწმუნე,
დაემსგავსები დედიკოს ბიჭებს, ან ჰიპოკრატეს გოჭებს, იცოდე.

სიმართლე

არა, ბრწყინვალე ბედი გექნება, ტკბილად იცხოვრებ გიმნასიონში.
აღარ ილაყებ აგორაზე და უხეშ დაცინვას მხარს არ აუბამ,
არ გაერევი მრუდეშარიან, ბინძურტუტუცურ ბრიყვულ საქმეში;

¹⁰⁰⁵ აკადემიის ჭალას ეწვევი, ზეთისხილებში გაინავარდებ
იქვე, გონიერ თანატოლებთან ერთად, შეგამკობს
ლერწმის გვირგვინი,

ირგვლივ იდგება ამო სურნელი, თეთრი ფოთლები დასცვივა ალვას
და გაზაფხული მოგიტანს შვებას, ჭადარი თელას
დაუწყებს ჩურჩულს.

თუ დამიჯერებ, ჩემო ბიჭუნა,

¹⁰¹⁰ თუკი გონებას აქეთ მომართავ,
მუდამ გექნება ბრწყინვალე მკერდი,
თეთრი კანი და დიდ-დიდი მხრები,
დიდი საჯდომი, პატარა ასო
და მოკლე ენა.

¹⁰¹⁵ ახლანდელეებს თუ დაემსგავსები,
გაგიყვითლდება, იცოდე, კანი,
პატარა მხრები, პატარა მკერდი,
მცირე საჯდომი და დიდი ენა,
დიდი ასო და დიდი სიბრიყვე.
თავს დაირწმუნებ:

¹⁰²⁰ სამარცხვინო რამ კარგი გახდება
და პირიქითაც.

ეს არ გეყოფა და ანტიმაქეს
გარყვნილებასაც კი შეისწავლი.

მეორე ნახევარგუნდი

1024 ანტ. მარადიული სიბრძნის მცველო სახელოვანო!
რა ტკბილად ჰყვავის შენს სიტყვებში სიბრძნის ყვავილი!
ბედნიერები იყვნენ, ვინც ძველ დროში ცხოვრობდნენ.
(ტყუილს)

1030 ბრწყინვალედ შეთხზე, მუზის მეპატრონევ, ახლა
რაიმე ახალი უნდა მოგვახსენო, გაჯობა ამ კაცმა.

კორიფეოსი

ანტეპირ. ახლა უნდა მოიფიქრო შთამბეჭდავი სიტყვები,
1035 თუ გინდა, რომ დაამარცხო, ხალხი არ გააცინო.

ტყუილი

მე თვითონაც შიგნეული მეწვის, ისე მწყურია
მასთან დაპირისპირება და აზრების ამღვრევა.
ბრძენმა ხალხმა ხომ «ტყუილი» იმის გამო დამარქვა,
რომ პირველმა მოვიფიქრე კანონის და სიმართლის

1040 უარყოფა, ყველაფერზე მოფიქრება პასუხის.
ეს ხომ დიდი საქმე გახლავთ, მილიონი სტატერის –
აირჩიო ტყუილი და გაიმარჯვო ტყუილით.

(ფიდიპიდეს)

წელან ტვინს რომ გილაყებდა, მაგის აღზრდას შეხედე:
აზანოს რომ დაემდურა, ცხელ წყალს გადაემტერა,
(სიმართლეს)

1045 რას ერჩოდ, რის გამოა, ცხელ წყალს რომ ემართლები?

სიმართლე

იმას ვერჩი, ბოროტია, და ანაზებს მამაკაცს.

ტყუილი

აქ გაჩერდი! ხელში მყავხარ! ვერსად ვერ გამექცევი!
მიპასუხე, ზევსის რომელ ვაჟკაცს აღიარებდი
უმძლავრესად, თქვი, ვისა აქვს ტანჯვა გადატანილი?

სიმართლე

1050 მე არავინ მიმაჩნია ჰერაკლეზე ძლიერად.

ტყუილი

და «ჰერაკლეს წყაროც», ალბათ, გაგიგია, ცივია?
სიმამაცეს დაუწუნებ?

ს ი მ ა რ თ ლ ე

აი, სწორედ ეს გახლავს,
სწორედ ასე ლაყბობენ და ასე ლაზღანდარობენ,
აბანოებს ავსებენ და პალესტრებში ვერ ნახავ.

ტ ყ უ ი ლ ი

¹⁰⁵⁵ შენ აგორას აგინებ და მე კი ვაქებ. ჰომეროსს
რა რჯიდა, რომ დაგვიხატა აგორელი ნესტორი,
სიავე რამ ყოფილიყო, ამას ხომ არ იზამდა?
ახლა ენამჭევრობაც ვთქვათ, შენ ამბობ, არააო
მისი სწავლა საჭირო, მე ვამბობ, კია-მეთქი!

¹⁰⁶⁰ კეთილგონიერებაო! – უდიდესი სიავე!
თუ გინახავს, რომ ოდესმე კეთილგონიერებით
ვინმე კარგი გამხდარიყოს, მითხარი და მომკალი.

ს ი მ ა რ თ ლ ე

მოგახსენებ, პელევსმა ხომ გაინაღდა მახვილი?

ტ ყ უ ი ლ ი

მახვილიო? ეს რა დიდი სარგებელი უნახავს!
¹⁰⁶⁵ აქ მელამპრე ჰიპერბოლემ რამდენიმე ტალანტი
მოიპოვა მრუდე სიტყვით, არათუ ეს მახვილი.

ს ი მ ა რ თ ლ ე

პელევსმა კი ცოლად ნაზი მოიყვანა თეტისი...

ტ ყ უ ი ლ ი

...რომელმაც ის მიატოვა, რადგან შენი პელევსი
მორცხვი იყო, არ უყვარდა ღამეების თენება,
¹⁰⁷⁰ ხოლო ქალი გარყვნილი და შენ – რეგვენი ბრძანდები.

(ფიდიპიდეს)

დააკვირდი, მეგობარო, სიმართლე ხომ ყველაფერს
გაკარგვინებს, ყველაფერზე უარს არ გათქმევინებს? –
ბიჭებსაც და ქალებსაც და სმას და სიცილ-ხარხარსაც.
რა აზრი აქვს შენს სიცოცხლეს, თუ ესენი არ გექნა?

¹⁰⁷⁵ ესეც ასე. მივაკითხოთ სულის მოთხოვნილებებს:
შეაცდინე, შეგიყვარა, მაგრამ გამოგიჭირეს,
დაიღუპე, რადგან ბრძნულად ლაპარაკი არ იცი.
მე მომენდე, გაიხარე, იცინე და იხტუნე,
ცოლთან თუ გამოგიჭირა, ქმარს მშვიდად აუხსენი,

¹⁰⁸⁰ რომ არ მიგიყენებია მისთვის შეურაცხყოფა;
მერმე ზევსის მაგალითიც მოუყვანე, ქალებმა
ღმერთიც კი შეაცდინეს და შენ ხომ ღმერთი არა ხარ?

ს ი მ ა რ თ ლ ე

უკან ბოლოვს რომ შეჩრიან, თმებს რომ დააპუტავენ,
რალას იტყვის, არ აცდება სქელსაჯდომიანობა.

ტ ყ უ ი ლ ი

¹⁰⁸⁵ იყოს მერე, მიპასუხე, ცუდი რაა მაგაშიც?

ს ი მ ა რ თ ლ ე

როგორ რაა?! უარესი რა უნდა დაემართოს?

ტ ყ უ ი ლ ი

ეს მითხარი, ამაშიც თუ დაგამარცხე, რას იზამ?

ს ი მ ა რ თ ლ ე

სხვა რა მრჩება? – დავდუმდები.

ტ ყ უ ი ლ ი

აბა, ახლა მითხარი,

¹⁰⁹⁰ მსაჯულებად ვინ არიან?

ს ი მ ა რ თ ლ ე

სქელსაჯდომიანები.

ტ ყ უ ი ლ ი

ტრაგიკოსნი ვინ არიან?

ს ი მ ა რ თ ლ ე

სქელსაჯდომიანები.

ტ ყ უ ი ლ ი

ხალხს ვინ მართავს? მიპასუხე!

ს ი მ ა რ თ ლ ე

მხოლოდ სქელი საჯდომი.

ტ ყ უ ი ლ ი

¹⁰⁹⁵ ხომ მიხვდი, რომ მიჰქარავდი?

ჩვენი მაყურებლებიც

ნახე ერთი.

ს ი მ ა რ თ ლ ე

ვნახავ კიდევ!

(თვალს მოავლებს ამფითეატრს)

ტ ყ უ ი ლ ი

თქვი, რას ხედავ?

ს ი მ ა რ თ ლ ე

აქაც უმრავლესობა

სქელსაჯდომიანებია.

¹¹⁰⁰ იმას ვიცნობ, იმასაც

და იმასაც, გრძელთმიანს.

ტ ყ უ ი ლ ი

რალას იტყვი?

ს ი მ ა რ თ ლ ე

მე დავმარცხდი. დამელოდეთ,

ძმებო ქვეშაფსიებო,

მოსასხამი გამომართვით,

გამოვრბივარ თქვენსკენ.

სიმართლე გარბის.

შემოდის ს ო კ რ ა ტ ე.

ს ო კ რ ა ტ ე

¹¹⁰⁵ რას იტყვი, მოხუცო, ბიჭს უკან წაიყვან

თუ აქ დაგვიტოვებ კარგად აღსაზრდელად?

ს ტ რ ე ფ ს ი ა დ ე

ურტყი და ასწავლე! გახსოვდეს, როგორმე

ისე გამოზარდე, ცალი ყბით საქმეს რომ

მიადგეს, მეორე ყბაც აუთამაშდეს

¹¹¹⁰ უფრო სერიოზულ საქმის შესაჭმელად.

ს ო კ რ ა ტ ე

შენ ეგ ნუ გადარდებს, ბრძენკაცად იქცევა.

ფ ი დ ი პ ი დ ე

(თავისთვის)

სახეგაყვითლებულ ბრძენკაცად, ღმერთმანი.

ტყუილს ფიდიპიდე სოკრატეს სახლში შეჰყავს.

კორიფეოსი

(სტრეფსიადეს)

წადი ახლა. მე მგონია, ამას მალე ინანებ.

¹¹¹⁵ ჩვენ კი უნდა განვაცხადოთ, საჩუქრად რა მოელით
ჩვენს მსაჯულებს, თუკი ახლა გაგვამარჯვებინებენ:
ეს პირველი – გაზაფხულზე ყანებს რომ მიაკითხავთ,
ჯერ თქვენ გაგიწვიმდებათ და შემდეგ სხვებს, დანარჩენებს.
ჩვენზე იყოს თქვენი ბაღის და ვენახის შენახვაც,

¹¹²⁰ რომ გვალვამ არ გამოაშროს და წვიმამ არ დააღპოს.
ხოლო ვინმე თქვენთაგანი ღმერთებს თუ შეურაცხყოფს,
ღრუბელთაგან საშინელი საზღაური მოელის:
ვეღარც ნაყოფს ვერ მოიწევს, ვეღარც ღვინოს დაწურავს, –
ყურძენი და ზეთისხილი მწიფობას რომ დაიწყებს,

¹¹²⁵ მსხვილი სეტყვის შურდულებით დავესხმებით, იცოდეთ.
თუკი ვინმემ გადაწყვიტა გამოშრობა აგურის,
კრამიტს ისე დავუღებავთ, თიხა მწარედ ტიროდეს.
თუკი ქორწილს ჩაიფიქრებს მისი სანათესავო,
მთელი ღამე ისე დავცხებთ, მოვანატრებთ ეგვიპტეს,

¹¹³⁰ გირჩევნიათ, თავიდანვე გონივრულად განსაჯოთ.

მეხუთე ეპისოდის ბოლო

სტრეფსიადე

(ტომრით ხელში გამოდის შინიდან)

მეხუთე, მეოთხე, მესამე, მეორე,
მერმე კი ის დღეა, ყველაზე მეტად რომ
მაშინებს, მაფიქრებს, მკლავს და მაცახცახებს, –
სავსემთვარეობის «ძველი და ახალი».

¹¹³⁵ ვისი ვალიცა მაქვს, ყველა დაიფიცებს,
რომ პრიტანს გადამცემს, დამღუპავს, დამაქცევს!
მე შევეხვეწები მშვიდად, ზომიერად:
«ერთხელაც მადროვე, ჩემო მეგობარო,
სხვა დროს გამომართვი», მაშინვე ყველანი

¹¹⁴⁰ გამომლანძღავენ და გამათახსირებენ,
დამემუქრებიან სასამართლოებით.
ახლა დამემუქრონ, აღარ მეშინია,
რაკი ფიდიპიდემ ისწავლა ტლიკინი.
ერთი, შევალწიო ამ საფიქრალეთში.

(აკაკუნებს)

¹¹⁴⁵ ბიჭო, ბიჭო-მეთქი!

სოკრატე

(კარებში გამოჩნდება)

სალამი, მოხუცო!

სტრეფსიადე

მეც მოგესალმები. ჯერ ეს გამომართვი,

(ტომარას აძლევს)

როგორც მასწავლებელს გერგება, სოკრატე.

ჩემს შვილს თუ ასწავლე ის სიტყვა, წედან რომ

აქ გამოიყვანე და ყველას გვაჩვენე?

სოკრატე

¹¹⁵⁰ ვასწავლე.

სტრეფსიადე

სიცრუევ, ყოველთ დედოფალო!

სოკრატე

ახლა სასამართლოს შიში ნუ გექნება.

სტრეფსიადე

როგორ, მოწმეები პირში რომ დამიდგნენ?

სოკრატე

რაც მეტი იქნება მოწმე, ის აჯობებს!

სტრეფსიადე

დროა, სიხარულის ყიჟინა დავცე!

¹¹⁵⁵ იტირეთ, ობოლის ამწონნო,

იტირეთ, ჩემო ძველო ვალებო და ვალთა ვალებო,

აღარ მეშინია თქვენი, ვერაფერს დამაკლებთ!

ისეთი მეზრდება

¹¹⁶⁰ ამ სახლში ბიჭი,

ორლესული ენით მბრწყინავი,

ჩემი მეზრძოლი, ოჯახის მხსნელი, მტერთა ზიანი,

მამისეული უბედურების იავარმქმნელი!

(სოკრატეს)

გაიქეცი და ჩემთან მოუხმე,

¹¹⁶⁵ შვილო, შვილო, გამოდი სახლიდან,

უსმინე მამაშენს.

გაფითრებული და გამხდარი ფ ი დ ი პ ი დ ე სოკრატეს თანხლებით გამოდის სახლიდან.

ს ო კ რ ა ტ ე

აი, ეს კაციც.

ს ტ რ ე ფ ს ი ა დ ე

ო, მეგობარო, მეგობარო!

ს ო კ რ ა ტ ე

წაიყვანე და წადი.

ს ტ რ ე ფ ს ი ა დ ე

ვაიმე, შვილო!

¹¹⁷⁰ უი, ვაიმე!

როგორ მიხარია ამ ჩაყვითლებული

კანის გამოჩენა! ზედვე გაწერია,

რომ ახლა არავის არაფერს შეარჩენ,

იქით მიაწვები: «რაო, შენ რა ბრძანე?»

¹¹⁷⁵ გაღმა შედავების ოსტატის მზერა გაქვს,

სახეს კი გინათებს შუქი ატიკური.

მაშ, ახლა მიხსენი, უწინ რომ დამღუპე.

ფ ი დ ი პ ი დ ე

რისი გეშინია?

ს ტ რ ე ფ ს ი ა დ ე

ძველის და ახალის.

ფ ი დ ი პ ი დ ე

რა დღეა ასეთი, «ძველი და ახალი?»

ს ტ რ ე ფ ს ი ა დ ე

¹¹⁸⁰ ის დღეა, პრიტანებს რომ უნდა გადამცენ.

ფ ი დ ი პ ი დ ე

მომჩივანს ცუდი დღე უნდა დავაწიო,

ერთი დღე ორ დღედ რომ აქცია, იმისთვის.

ს ტ რ ე ფ ს ი ა დ ე

რას ამბობ?

ფ ი დ ი პ ი დ ე

იმას, რომ შეუძლებელია,
ვინმე ყმაწვილქალიც იყოს, დედაბერიც.

ს ტ რ ე ფ ს ი ა დ ე

¹¹⁸⁵ ეს ხომ კანონია!

ფ ი დ ი პ ი დ ე

ვფიქრობ, რომ კანონი
სწორად ვერ გაიგეს.

ს ტ რ ე ფ ს ი ა დ ე

მაშ სწორი რაღაა?

ფ ი დ ი პ ი დ ე

სოლონმა ხალხისთვის ბევრი გააკეთა.

ს ტ რ ე ფ ს ი ა დ ე

რა უნდა სოლონთან ამ ძველსა და ახალს?

ფ ი დ ი პ ი დ ე

¹¹⁹⁰ ეს დღე ხომ სოლონმა დანიშნა ვალების
გასასტუმრებლად და საქმის გასარჩევად:
ახალმთვარეობას ირჩევა საქმენი.

ს ტ რ ე ფ ს ი ა დ ე

ძველი რად უნდოდა?

ფ ი დ ი პ ი დ ე

იმად, საყვარელო,
რომ მოსარჩლე და მისი მოპასუხე
ერთურთს შეხვედროდნენ შეთანხმებისათვის,
¹¹⁹⁵ შემდეგ მივიდოდნენ ახალმთვარეობას.

ს ტ რ ე ფ ს ი ა დ ე

სარჩელის საწინდარს რატომღა იღებენ
ძველსა და ახალ დღეს მოსამართლეები?

ფ ი დ ი პ ი დ ე

ეგ ღორმუცელობის ამბავი იქნება –
უნდათ, რომ საწინდარს კბილი მოუსინჯონ,
¹²⁰⁰ მთელი დღე სინჯავენ და ვერ ისვენებენ.

ს ტ რ ე ფ ს ი ა დ ე

კარგია.

(მაყურებელს)

რას სხედხართ, ბრიყვნო, უბედურნო?

ჩვენა ვართ ბრძენნი და თქვენ ქვეები ბრძანდებით,

ქვეები ხართ, ჯოგი ხართ და ამფორები ხართ.

ახლა საჭიროა, სიმღერა დავძახო

¹²⁰⁵ ჩემზე და ჩემს შვილზე, ბედნიერებაზე:

«ნეტარო სტრეფსიადე,

თავად ბრძენი დაიბადე,

შვილიც ასე აღზარდე» –

ამას იმღერებენ ჩემი მეზობლები,

¹²¹⁰ ჩემი მეგობრები.

შური დაახრჩობთ, როცა გაიმარჯვებ სასამართლოში,

ახლა შემომყევი, გაგიმასპინძლები კაცურად.

შინ შედიან.

მეექვსე ეპისოდის

პ ა ს ი ა

(შემოდის მოწმესთან ერთად)

მითხარი, კარგია, შენსას რომ სხვას მისცემ?

¹²¹⁵ არასდროს! არ ჯობდა, სულ რომ დამკარგვოდა

სირცხვილი, ამ საქმეს არ გავკარებოდი?

ხომ ხედავ, საკუთარ ფულისთვის მოვდივარ

და მოწმედ მყავხარ, რად მიწდა, მითხარი,

მტრად გადავიკიდო კაცი ახლობელი?

¹²²⁰ მაგრამ სამშობლოსაც არასდროს შევარცხვენ,

სანამ ცოცხალი ვარ.

(ყვირის)

სამართალს გადაგცემ

ბველსა და ახალზე.

ს ტ რ ე ფ ს ი ა დ ე

(გამოდის. მოწმეს)

მოწმედ დამიდექი:

ორი დღე ახსენა. რა თანხას მოითხოვ?

პ ა ს ი ა

თორმეტ მნას. გასესხე, უნდა ვიყიდო
¹²²⁵ ცხენი.

ს ტ რ ე ფ ს ი ა დ ე

რა? ცხენიო? ნუთუ დაგავიწყდა,
როგორ მეზიზღება ცხენიც, ცხენოსნობაც?

პ ა ს ი ა

ღმერთებს იფიცებდი, ფულს დაგიბრუნებო.

ს ტ რ ე ფ ს ი ა დ ე

კი, მაგრამ არ ჰქონდა ჯერ ჩემს ფიდიპიდეს
ის სიტყვა ნასწავლი, დაუმარცხებელი.

პ ა ს ი ა

¹²³⁰ მაშ, აღარ აპირებ ვალის დაბრუნებას?

ს ტ რ ე ფ ს ი ა დ ე

სხვა რისთვის გვინდოდა ეს ცოდნა, ნეტავი.

პ ა ს ი ა

ღმერთებს იფიცებდი და ახლა უარჰყოფ?

ს ტ რ ე ფ ს ი ა დ ე

რა ღმერთებს?

პ ა ს ი ა

ზევსს, ჰერმესს

და პოსეიდონსაც.

ს ტ რ ე ფ ს ი ა დ ე

კიდევ შეიძლება

¹²³⁵ კაცმა დაიფიცოს სამი ობოლისთვის.

პ ა ს ი ა

როგორ არ გრცხვენია, შე დასალუპავო?!

ს ტ რ ე ფ ს ი ა დ ე

(პასიას ათვალიერებს)

მარილით გაწმინდე, გაყიდე ტიკივით.

პ ა ს ი ა

კიდევ რომ დამცინის!

ს ტ რ ე ფ ს ი ა დ ე

ექვს ქოეს ჩაიტევს.

პ ა ს ი ა

1240 დიად ზევსს მოვუხმობ, ღმერთებს გეფიცები,
ეს აღარ გაგივა.

ს ტ რ ე ფ ს ი ა დ ე

ღმერთებზე გავერთე,
ზევის დაფიცებაც აცინებს მცოდნე ხალხს.

პ ა ს ი ა

იცოდე, ამაზეც პასუხს გაგებინებ,
პირდაპირ მითხარი, ფულს როდის იძლევი,
თუ სასამართლოში მოგიხმო?

ს ტ რ ე ფ ს ი ა დ ე

1245 დამშვიდდი,
რაკი შენ არ იშლი, პასუხსაც მიიღებ.
(შინ შედის)

პ ა ს ი ა

(მოწმეს)
რას ფიქრობ? რას იტყვი? მოგვცემს, მე მგონია.

ს ტ რ ე ფ ს ი ა დ ე

(ბრუნდება ვარცლით)
სად არის ის კაცი, ფულს რომ მოითხოვდა?
ეს რაა, მითხარი.

პ ა ს ი ა

რაა და ვარცლია.

ს ტ რ ე ფ ს ი ა დ ე

ასეთი ბრიყვი ხარ და ფულსაც მოითხოვ?
ვერც ერთი ობოლი ვერ დაიმსახურე,
რაკი «ვარცლს» ეძახი ჭეშმარიტ «ვარცელას».

პ ა ს ი ა

არ მომცემ?

ს ტ რ ე ფ ს ი ა დ ე

რატომღაც მე ასე მგონია.

ხომ არ აჩქარდები და ხომ არ მოუსვამ
ახლავე აქედან?

პ ა ს ი ა

მივდივარ. გაფრთხილებ,

¹²⁵⁵ საწინდარს შევიტან, ან თავს არ ვიცოცხლებ!

პასია და მისი მოწმე გადიან.

ს ტ რ ე ფ ს ი ა დ ე

(მიაძახებს)

იმ ძველთან ერთად ხომ ახალსაც დაკარგავ,
თუმცა მე შენთვის ხომ ცუდი არ მინდოდა,
მაგრამ ამ ვარცელას ამბავმა დაგლუპა.

მეშვიდე ეპისოდონი

შემოდის ა მ ი ნ ი ა .

ა მ ი ნ ი ა

იო, ვაიმე!

ს ტ რ ე ფ ს ი ა დ ე

ვაჰ!

¹²⁶⁰ ვინ არის ეს კაცი, ასე რომ ქვითინებს,
კარკინეს, რა არის, დემონის ხმა რომ აქვს?

ა მ ი ნ ი ა

შენ გინდა იცოდე, ვინა ვარ? ღმერთებო,
რა უბედური ვარ!

ს ტ რ ე ფ ს ი ა დ ე

შენს გზაზე იარე!

ა მ ი ნ ი ა

ო, განრისხებულო ჩემო ბედისწერავ,

¹²⁶⁵ როგორ დამიმსხვრიე მე ეტლის ბორბლები!

ს ტ რ ე ფ ს ი ა დ ე

რა ბორბლებს სტირიხარ, რა გაგჭირვებია.

ა მ ი ნ ი ა

არა, ნუ დამცინი, უბრძანე შენს ვაჟკაცს,
ფული დამიბრუნოს; ისედაც საშინელ
დღეში ვარ! უთხარი, ფული დამიბრუნოს.

ს ტ რ ე ფ ს ი ა დ ე

¹²⁷⁰ რა ფულზე მეტყველებ?

ა მ ი ნ ი ა

ჩემგან რაც ისესხა.

ს ტ რ ე ფ ს ი ა დ ე

მართლაც რომ საშინელ დღეში ჩავარდნილხარ.

ა მ ი ნ ი ა

სწორედაც! ცხენიდან ვარ ჩამოვარდნილი.

ს ტ რ ე ფ ს ი ა დ ე

მიჰქარავ! ცხენიდან კი არა, ვირიდან.

ა მ ი ნ ი ა

მივქარავ კი არა, ფული მომიტანეთ!

ს ტ რ ე ფ ს ი ა დ ე

¹²⁷⁵ თქვი, სრულ ჭკუაზე ხარ?

ა მ ი ნ ი ა

ეს კიდევ რას ნიშნავს?!

ს ტ რ ე ფ ს ი ა დ ე

აქ ტვინის შერყევის ამბავი იქნება.

ა მ ი ნ ი ა

ჰერმესს გეფიცები, თუ არ დამიბრუნებთ,
გიჩივლებთ, იცოდეთ.

ს ტ რ ე ფ ს ი ა დ ე

ბარემ ეს მითხარი,

შენ როგორ გგონია, წვიმა რომ წამოვა,

¹²⁸⁰ ახალი წყალი აქვს ზევსს, თუ ჰელიოსი

ერთსა და იმავე სიტხეს მიმოაქცევს?

ა მ ი ნ ი ა

არ ვიცი ეგა და ფეხებზე მკიდია.

ს ტ რ ე ფ ს ი ა დ ე

მერედა რა პირით თხოულობ იმ ფულებს,
თუ არ გაგეგება უბრალო ამბების?

ა მ ი ნ ი ა

¹²⁸⁵ ახლა თუ არა გაქვთ ის ფული, მომეცით
ვახში.

ს ტ რ ე ფ ს ი ა დ ე

რა მითხარი? – ეს ვახში რაღაა?

ა მ ი ნ ი ა

სხვა რაღა იქნება, ისაა, დღითიდღე
რაც ფული იზრდება და დრო რომ დადგება
სულ ბევრი გახდება.

ს ტ რ ე ფ ს ი ა დ ე

კარგად ლაპარაკობ.

¹²⁹⁰ მაშ, შენ მიგაჩნია, ზღვა უფრო დიდია,
ვიდრე უწინ იყო?

ა მ ი ნ ი ა

არა, იგივეა.

მეტი ვერ იქნება.

ს ტ რ ე ფ ს ი ა დ ე

მერედა, ახსენი,

როგორ არ იზრდება, როდესაც ამდენი
მდინარე ერთვის და შენ კი მიგაჩნია,

¹²⁹⁵ რომ შენი პატარა ფული გაიზრდება?
თვითონ წაეთრევი ახლა ამ სახლიდან
თუ კეტი მოგართვა?

ა მ ი ნ ი ა

(მაყურებელს)

მოწმედ დამიდექით!

ს ტ რ ე ფ ს ი ა დ ე

შეაბი, რას უცდი? გაჭენდი, სამფორა!

(ურტყამს)

ა მ ი ნ ი ა

რა თავხედობაა!

ს ტ რ ე ფ ს ი ა დ ე

გასწიე, გასწიე!

¹³⁰⁰ თორემ ეს მოგხვდება, აჩუ, ამინია!

(ამინია გარბის)

გარბიხარ? მეწყინა. მინდოდა შემეხებოდა

შენივე ბორბლები და წყვილად ცხენებიც.

პ ი რ ვ ე ლ ი ნ ა ხ ე ვ ა რ გ უ ნ დ ი

^{სტრ.} აი, ასეთია უსინდისობა,

ეს ბერიკაცი

¹³⁰⁵ ცდილობს, ნასესხები

ფული შეირჩინოს.

შეუძლებელია, რომ დღესვე

თვითონ მას არ მოუხდეს რამე,

ამ ბრძენს იგივე თაღლითობა დაუბრუნდება,

¹³¹⁰ რაც წამოიწყოს თვითონ,

უეცრად რაღაც უბედურება არ დაემართოს!

მ ე ო რ ე ნ ა ხ ე ვ ა რ გ უ ნ დ ი

^{ანტ.} ვშიშობ, ბერიკაცი საცაა იპოვის,

რასაც ეძებდა:

მისივე ვაჟკაცი

ძალიან მაგარი

¹³¹⁵ მაგარ-მაგარი სიტყვების თქმაში,

აღზრდილი და გამოზრმედილი

ყველაზე უფრო უსამართლო გამოსვლებში,

მალე ისეთ რამესაც იტყვის,

¹³²⁰ ნეტავი მუნჯი ყოფილიყო, დასცდება მამამისს.

მერვე ეპისოდის

სახლიდან გამორბის ს ტ რ ე ფ ს ი ა დ ე, რომელსაც ფ ი დ ი პ ი დ ე მოსდევს.

ს ტ რ ე ფ ს ი ა დ ე

ვაიმე, ვაიმე!

ვაი, მეზობლებო, ვაი, ახლობლებო,

მიშველეთ, მცემენ, ო, ნათესავებო!
ვაი მე უბედურს, ვაი! რას მიშვრები,
¹³²⁵ საკუთარ მამას სცემ?

ფ ი დ ი პ ი დ ე

ღიახაც, მამას ვცემ!

ს ტ რ ე ფ ს ი ა დ ე

(მაყურებელს)

ხედავთ? – აღიარებს.

ფ ი დ ი პ ი დ ე

ღიახ, ვაღიარებ!

ს ტ რ ე ფ ს ი ა დ ე

ო, შე ავაზაკო, ბილწო, მამისმკვლელი!

ფ ი დ ი პ ი დ ე

მითხარი, მითხარი! სხვა რამეც დაურთე,
იცი, მიხარია მაგის გაგონება.

ს ტ რ ე ფ ს ი ა დ ე

¹³³⁰ გარყვნილო!

ფ ი დ ი პ ი დ ე

ეგ ჩემთვის ვარდის ტოლფასია.

ს ტ რ ე ფ ს ი ა დ ე

მამას სცემ?

ფ ი დ ი პ ი დ ე

ვამტკიცებ, სამართლიანადაც,
ღიახაც, ვამტკიცებ!

ს ტ რ ე ფ ს ი ა დ ე

ო, უსაზიზღრესო,
რა სამართალია მშობლის ხელყოფაში?!

ფ ი დ ი პ ი დ ე

სიტყვაზე თუ მიდგა საქმე, დაგამარცხებ.

ს ტ რ ე ფ ს ი ა დ ე

¹³³⁵ როგორ დამამარცხებ?!

ფ ი დ ი პ ი დ ე

ძალიან იოლად.

მიტხარი, რომელი სიტყვით გასურს, მოგმართო?

ს ტ რ ე ფ ს ი ა დ ე

რომელი სიტყვითო?

ფ ი დ ი პ ი დ ე

ტყუილით? სიმართლით?

ს ტ რ ე ფ ს ი ა დ ე

იმიტომ გასწავლე, ბიჭო, ლაპარაკი
თავის დასაცავად სასამართლოებში,

¹³⁴⁰ რომ ჩემთვის დაგეწყო ახსნა-განმარტება,
რა სასარგებლოა მამის ცემა-ტყეპა?!

ფ ი დ ი პ ი დ ე

მე ასე მგონია, მაინც დაგარწმუნებ,
თუკი ყურადღებით მომისმენ, მამიკო.

ს ტ რ ე ფ ს ი ა დ ე

მაშ, ილაპარაკე, ვნახოთ, რას მოზოდავ.

მეორე აგონი

პ ი რ ვ ე ლ ი ნ ა ხ ე ვ ა რ გ უ ნ დ ი

¹³⁴⁵ ოდა ახლა, ბერიკაცო, უნდა მოიფიქრო,

როგორ დაამარცხებ,

ეს დარწმუნებული რომ არ ბრძანდებოდეს,

რას გაგიბედავდა?

რაკი გათავხედდა, რაღაცის იმედიც

¹³⁵⁰ ექნება, მგონია.

კ ო რ ი ფ ე ო ს ი

^{ეპირ.} ჯერ გუნდს მოგვმართე, გვითხარი, რად ატყდა ჩხუბი,
რა იყო ამის მიზეზი, გაგვაგებინეთ ბარემ.

ს ტ რ ე ფ ს ი ა დ ე

ახლავე გეტყვით, რის გამოც ავტეხეთ ლანძღვა-გინება,
პირველად რაზე შევასკდით; სადილობისას იყო,

¹³⁵⁵ რომ ვთხოვე, ლირა აეღო და დაემღერა მასზე
სიმონიდეს ეს სიმღერა – «როცა გაკრიჭეს ცხვარი»;

მან კი ამაზე მიბრძანა, რომ კითარაზე ახლა
არავინ უკრავს, ქეიფშიც აღარ მღერიან თურმე.

ფ ი დ ი პ ი დ ე

მაშინვე იყო საჭირო შენი მაგარი ცემა,

¹³⁶⁰ ნადიმზე რომ მამღერებდი, შენი ჭრიჭინა ვიყავ?

ს ტ რ ე ფ ს ი ა დ ე

შინაც ეს სიტყვა არ მითხრა?! ეს არ იკმარა, მერმე
სიმონიდებზეც გაბედა, რა პოეტია ეგო!

ეს სიტყვა რომ გავიგონე, ძლივს მოვითმინე მაშინ
და ვთხოვე, მირტი აეღო, რომ წაეკითხა ჩემთვის

¹³⁶⁵ რამე ესქილესეული და მომახალა ამან:

«ესქილე ნაღდად პირველი პოეტი არის, როგორც
ხმაურიანი, მოლაყბე, თავსატეხების გიჟი».

როგორ გგონიათ, რა დღეში ჩავარდებოდა გული?

მე მაინც მოვითმინე და ასე ვუთხარი მაშინ –

¹³⁷⁰ იყოს ახალი, ვინაც კი სიბრძნით სავსეა-მეთქი.

ევრიპიდედან ადგილი ამომირჩია უმაღლ,

როგორ წაბილწა უზნეო ძმამ სარეცელი დისა.

მაშინ კი ვერ მოვითმინე და თავს დავეცი კიდეც

საგინებელი სიტყვებით; სიტყვას წამოჰყვა სიტყვა,

¹³⁷⁵ დიდხანს ვლანძღავდით ერთმანეთს, მერმე წამოდგა ეს და
დამარტყა, წამაქცია და ძვალ-რბილი გამიერთა.

ფ ი დ ი პ ი დ ე

მითხარი, სწორი არა ვარ, თუ ევრიპიდეს არ თვლი

ყველაზე უფრო ბრძენ კაცად?

ს ტ რ ე ფ ს ი ა დ ე

როგორ, ბრძენია იგი?

გეტყვოდი, მაგრამ გამლახავ.

ფ ი დ ი პ ი დ ე

სწორიც ვიქნები, ნაღდად.

ს ტ რ ე ფ ს ი ა დ ე

¹³⁸⁰ როგორ თუ სწორი?! გაგზარდე, შემარცხვენელო მამის,

იმას ვფიქრობდი, გამეგო, რას ბუტბუტებდი ხოლმე,

«ნწ»-ს რომ იტყვოდი, ვხვდებოდი და წყალს გასმევდი უმაღლ,

დედაო, როგორც იტყვოდი, პური მომქონდა შენთვის,

კაკას რომ დაიძახებდი, გარეთ გამყავდი უცებ,
1385 რომ საქმეს მორჩენილიყავ... შენ კი მახრჩობდი მამას,
მე ვყვიროდი და ვბლაოდი,
გარეთ გაყვანას ვითხოვდი,
ვიხვეწებოდი შველას და
ასე, ამ ცემა-ტყეპაში
1390 აქ მაქნევინე კაკა.

მ ე ო რ ე ნ ა ხ ე ვ ა რ გ უ ნ დ ი

ანტონა მე მგონი, ყმაწვილებს გულები შეუხტათ,
ელიან, რას იტყვის.
თუკი დაამტკიცა, რომ რასაც აკეთებს,
სწორადაც აკეთებს,
მაშინ ბერიკაცებს ცერცვის მარცვლადაც არ
ჩაგვაგდებს არავინ.

კ ო რ ი ფ ე ო ს ი

ანტონა. შემარყეველო ახალი, აგორებული სიტყვის,
მართლის მთქმელად რომ გიწამოთ, უნდა იმართლო თავი.

ფ ი დ ი პ ი დ ე

რა საამოა, სიმართლეს რომ გაეცნობი ახლოს,
1400 რომ შეგიძლია დადგენილ კანონს შეხედო ზიზღით!
აქამდე ცხენოსნობაზე თუ მიდგებოდა გული,
სიტყვას ისე ვერ ვიტყოდი, არ შევმცდარიყავ სადმე.
ახლა სულ სხვა დრო დამიდგა, მამამ შემიწყო ხელი
და მაზიარა მსჯელობებს, მაღალ და ნატიფ აზრებს,
1405 რომ გახლავთ დასჯა მამისა სამართლიანი საქმე.

ს ტ რ ე ფ ს ი ა დ ე

ცხენოსნობაზე იფიქრე; ის მირჩევნია ისევ,
ცხენებმა გამაღატაკოს, ვიდრე აქ შვილმა მცემოს.

ფ ი დ ი პ ი დ ე

მართლა, რისი თქმა მინდოდა? შემაწყვეტინე სიტყვა...
ჰო, გამახსენდა, ბავშვი რომ ვიყავი, შენ თუ მცემდი?

ს ტ რ ე ფ ს ი ა დ ე

1410 კი გცემდი, რადგან სიკეთე მინდოდა შენთვის.

ფ ი დ ი პ ი დ ე

ჰოდა,

მე რომ სიკეთე მინდოდეს, რატომ არ უნდა გცემო,
თუკი სიკეთის სურვილი ნიშნავს ცემას და ტყეპას?!

აბა, ეგ როგორ გავიგო: შენ დაუსჯელი დარჩე,
მე – ვისჯებოდე ყოველთვის? თავისუფალი არ ვარ?

¹⁴¹⁵ სულ ბავშვები რომ ტირიან, ერთიც იტიროს მამამ!
ეგ ბავშვის ამბავიაო, მეტყვი და განა ორგზის
ბავშვი არ არის მოხუცი, დაბერებული კაცი?
მოხუცებს ახალგაზრდებზე მეტიც კი უნდა მოხვდეთ,
რადგან მაგათი შეცდომა მთლად უსამართლო გახლავთ.

ს ტ რ ე ფ ს ი ა დ ე

¹⁴²⁰ ნეტა, ვის გაუგონია, ეს მოითმინოს მამამ?!

ფ ი დ ი პ ი დ ე

ვინაც ეს დააკანონა, ადამიანი იყო,
მან დაუმტკიცა წინაპრებს, რომ ბავშვი უნდა ცემო.
თუკი ასეა, დღეიდან ხომ შეიძლება, შვილებს
დავუკანონოთ, სანაცვლოდ ურტყან საკუთარ მამებს?

¹⁴²⁵ რაც მოგხვდებოდა მანამდე, ძველი კანონის დროში,
იმ ცემა-ტყეპას ერთბაშად გაპატიებდით კიდეც.
რა, მამალი არ გინახავს, ანდა ცხოველი რამე:
მამებს ისინიც ურტყამენ, რა განასხვავებთ ჩვენგან? –
მხოლოდ ის, დადგენილებებს ჩვენსავით რომ არ წერენ.

ს ტ რ ე ფ ს ი ა დ ე

¹⁴³⁰ ეს მიპასუხე, თუ მამალს უკვირდები და ბაძავ,
რად არა ქექავ ნაკელს და რატომ არ გძინავს ხეზე?

ფ ი დ ი პ ი დ ე

იმიტომ, ჩემო ძვირფასო, რომ სოკრატეს არ უთქვამს.

ს ტ რ ე ფ ს ი ა დ ე

შენსავ თავს თუ უფროხილდები, არ უნდა მცემო მაშინ.

ფ ი დ ი პ ი დ ე

რატომ?

ს ტ რ ე ფ ს ი ა დ ე

იმიტომ, რომ შენაც ბევრი მოგხვდება, როცა

¹⁴³⁵ შეგეძინება შვილები.

ფ ი დ ი პ ი დ ე

თუ არ მეყოლა, მაშინ
შენი ცემა ხომ შემრჩება! შენ კი იცინე ჩემზე.

ს ტ რ ე ფ ს ი ა დ ე

(მაყურებელს)

თანატოლებო, მე მგონი, სწორია, რასაც ამბობს,
რა დაგვრჩენია სათქმელი, მაშ, დავეთანხმოთ კიდევ,
ჩვენი ხვედრია ქვითინი უსამართლობის გამო.

ფ ი დ ი პ ი დ ე

¹⁴⁴⁰ ახლა სხვა აზრზეც ვიმსჯელოთ.

ს ტ რ ე ფ ს ი ა დ ე

სულ დავიღუპე, მგონი.

ფ ი დ ი პ ი დ ე

იქნება ამან გიშველოს, შეგიმსუბუქოს ტანჯვა.

ს ტ რ ე ფ ს ი ა დ ე

რალაც კარგს ამბობ, ეტყობა. შემიმსუბუქე, მიდი.

ფ ი დ ი პ ი დ ე

დედაჩემსაც ვცემ, შენსავით.

ს ტ რ ე ფ ს ი ა დ ე

რაო, რა ბრძანე, ბიჭო?!

რა ბოროტებას ამზადებს!

ფ ი დ ი პ ი დ ე

¹⁴⁴⁵ და უსამართლო სიტყვით

თუ დაგიმტკიცე, რომ დედის

ცემა საჭირო გახლავს?

ს ტ რ ე ფ ს ი ა დ ე

რალა დამრჩება?! ამას თუ

გაბედავ, მაშინ, იცოდე,

¹⁴⁵⁰ შენც ბარათრონში მოგისვრი,

სოკრატეს მოგაყოლებ და

მაგ უსამართლო სიტყვასაც!

ექსოდოსი

ს ტ რ ე ფ ს ი ა დ ე

(გუნდს)

ეს ყველაფერი ხომ თქვენგნით გადამხდა,
ღრუბლებო, თქვენა ხართ ყველაფრის მიზეზი.

კ ო რ ი ფ ე ო ს ი

უკუღმართობისკენ თვითონ წაიყვანე

¹⁴⁵⁵ საქმე და მიზეზიც შენ თვითონ ბრძანდები.

ს ტ რ ე ფ ს ი ა დ ე

მერედა, თავიდან რატომ არ მითხარით,
თუ – გამომიჭირეთ ბრიყვი ბერიკაცი?

კ ო რ ი ფ ე ო ს ი

ჩვენ ასე ვიქცევით ყოველთვის, როგორც კი
შევატყობთ, რომ ვინმეს აზრი უკეთური

¹⁴⁶⁰ აწუხებს, ჩავაგდებთ უბედურებაში,
ღმერთების შიში და რიდი რომ ისწავლოს.

ს ტ რ ე ფ ს ი ა დ ე

სამართლიანია შენი საქციელი,
არ იყო საჭირო, ვალად რაც ავიღე,
იმის არმიცემა და შენარჩუნება.

(ფიდიპიდე)

¹⁴⁶⁵ წამოდი, დავღუპოთ ჩვენი დამღუპველი
სოკრატე და მისი ყოველი მოსწავლე.

ფ ი დ ი პ ი დ ე

მე ჩემს მასწავლებელს რა პირით დავღუპავ?!

ს ტ რ ე ფ ს ი ა დ ე

ზევსს, ჩვენს წინაპართა ღმერთს ეცი პატივი.

ფ ი დ ი პ ი დ ე

რა ბრიყვი კაცი ხარ! რა ზევსი, რის ზევსი!

¹⁴⁷⁰ ზევსი არ არსებობს.

ს ტ რ ე ფ ს ი ა დ ე

არსებობს.

ფ ი დ ი პ ი დ ე

ტყუილია,
გრიგალი ბატონობს, ზევსი გააძევეს.

ს ტ რ ე ფ ს ი ა დ ე

ზევსი არავის არ გაუძევებია,
თუმცა მაგაში ხომ მეც გამასულელეს,
როდესაც მაგ გრიგალს ღმერთად მივიჩნევდი.

ფ ი დ ი პ ი დ ე

¹⁴⁷⁵ აქ დარჩი ახლა და მარტოკამ მიჰქარე.
(გადის).

ს ტ რ ე ფ ს ი ა დ ე

როგორ მომატყუეს, როგორ შევიშალე,
როცა გავაძევე ნამდვილი ღმერთები!
(ორქესტრაზე მდგომ ქანდაკებას)
ჰერმეს, მეგობარო, შენ არ განმირისხდე,
მთლად ნულარ დამღუპავ, არა,შემიწყალე,

¹⁴⁸⁰ ლაყბობის ბრალია, ჰკუა რომ დავკარგე.
სჯობს, რამე მირჩიო, იქნებ სასამართლოს
გადავცე ისინი, ვუჩივლო თუ არა?
(ყურს უგდებს ქანდაკებას)

სწორია ეგ რჩევა, არ ღირს სასამართლო,
სჯობს, დაუყოვნებლივ სახლი გადავუწვა

¹⁴⁸⁵ ემაგ მოლაყბეებს...
(მსახურს)

წამოდი, ქსანთია,

აილე კიბე და თოხიც მოაყოლე,
მერმე საფიქრალეთს ჯიქურ მიადექი,
ლეწე სახურავი, თუ გიყვარს პატრონი,
თავზე ჩამოვამხოთ სახლი უწმინდურებს.

¹⁴⁹⁰ ჰეი, ჩირაღდანი მოიტათ სასწრაფოდ!
მე დღესვე მივუზღავ სამართალს სოკრატეს
და მის მოსწავლეებს, ტუტუც მატრაბაზებს.
(ჩირაღდანიანად მიძვრება სახურავზე)

მ ო ს წ ა ვ ლ ე

(ფანჯრიდან იხედება)
ვაიმე, ვაიმე!

ს ტ რ ე ფ ს ი ა დ ე

(სახურავზე)

აბა, ჩირაღდანო, საქმეს შეუდექი!

მ ო ს წ ა ვ ლ ე

¹⁴⁹⁵ ეი, კაცო, რას შვრები?

ს ტ რ ე ფ ს ი ა დ ე

რას უნდა ვშვრებოდე?

ამ ფიცრებს ნატიფად გავესაუბრები.

ქ ე რ ე ფ ო ნ ტ ი

(ფანჯრიდან)

ვინ არის, ვინ გვიწვავს სახლს, ვინ ტუტუცია?

ს ტ რ ე ფ ს ი ა დ ე

ვისი მოსასხამიც თქვენ დაისაკუთრეთ.

ქ ე რ ე ფ ო ნ ტ ი

დაგვლუპავ, დაგვლუპავ!

ს ტ რ ე ფ ს ი ა დ ე

მეც სწორედ ეგ მინდა

¹⁵⁰⁰ და იმედს ეს თოხი თუ არ გამიწბილებს,
არც გადმოვვარდები, არც კისერს მოვიტეხ.

ს ო კ რ ა ტ ე

(თავს გამოყოფს ფანჯრიდან)

ეი, კაცო, რას შვრები ემანდ სახურავზე?

ს ტ რ ე ფ ს ი ა დ ე

ჰაერში დავდივარ და მზეს განვიხილავ.

ს ო კ რ ა ტ ე

ვაი მე უბედურს, დამახრჩობს ეს ბოლი!

ქ ე რ ე ფ ო ნ ტ ი

¹⁵⁰⁵ მე კი, უბედური, მწვადივით ვმიშხინებ!

ს ტ რ ე ფ ს ი ა დ ე

რომ შეურაცხყოფდით ღმერთებს, რა გეგონათ,
მთვარის სავარძელს რომ უჭვრეტდით ყველანი!

(მსახურს)

დაიჭი, ესროლე, ურტყი, დმერთები რომ
არაფრად ჩააგდეს, აღარ შეარჩინო!

საფიქრალეთი ინგრევა.

კო რ ი ფ ე ო ს ი

¹⁵¹⁰ მომყევით გარეთ, დღეს საკმარისად
ბევრი ვიშრომეთ გუნდში სუყველამ.